

SOKOLSKI GLASNIK

Organ Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Izlazi 1., 11. i 21. svakog meseca • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom • Telefon 2543 • Račun pošt. št. 12.943 • Oglasi po ceniku

God. I.

Ljubljana, 1. septembar 1930.

Broj 21.

Ljubljana, 30. augusta 1930.

DR. PERO MANDIĆ (Mostar):

Razgraničenje župa

Približava nam se 6. septembar, rođendan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, starešine našeg Sokolstva. Taj dan naročito će se ove godine svečano proslaviti u našoj prestonici Beogradu, kada će Nj. Vel. Kralj podeliti puke vima naše junačke vojske nove, jugoslovenske pukovske zastave.

To je opet jedan istorijski datum, ne samo u analima naše slavne vojske, već i čitavog našeg naroda, koji ovaj istorijski akt svog uzvišenog Vladara pozdravlja najvećim oduševljenjem, uzneseni se trajnom ljubavlju i nepokoleblivom odanošću, jačajući podjednako svoju tvrdvu veru, što i u ovom činu vidi istinsku pobjedu jugoslovenske misli i njeno faktično najsnažnije prosvađanje u život. To je još jedan belodani dokaz, koji najjasnije pokazuje, kako je kormilo našeg državnog broda upravljeno ka onom stalnom, sigurnom, čvrstom i nepromenljivom smeru i cilju u duhu providencijalnog januarskog manifesta i oktobarskog zakona prošle godine, kao što je to došlo do najpotpunijeg izražaja u svim poznatijim aktima i činima — a posebno obeležjenim i istaknutim zakonom od 6. decembra 1929. g. o osnivanju Sokola kraljevine Jugoslavije, vidovdanskim govorom Nj. Vel. Kralja Sokolima kao i deklaracijom Kraljevske vlade od 4. jula o. g. — kojim aktima se čitav naš državni i narodni život postavlja na nove, čvrste temelje i upućuje blagotvornom radu i stalnom napretku.

Naše Sokolstvo, u svim tim nastojanjima i delima, koja su po naš narod urodila očiglednim obilnim plodovima, sa ponosom vidi u tome jednu od svojih najsajajnijih pobjeda, što se ovim novim prokrčenim putevima napokom ostvaruju oni visoki ideali, koji vode istinskom duhovnom jedinstvu celokupnog našeg naroda i jer su ti putevi, putevi integralnog Jugoslovenstva, bili od uvek najvišim sokolskim težnjama i stremljenjima, kojima se ono zanosilo svim srećem i za koje se uvek istinski i požrtvorno borilo.

Te težnje i ta preguca bila su najsveštenijim svim plemenima našeg jedinstvenog naroda, koji je podjednako najskopociniji žrtvama iskupljao njihovo oživotvorenje. I kad je naš narod nakon tolikih pretrpljenih patnja, stradanja i muka prečao preko svoje Golgote i kad je kao apoteozu svih tih vekovnih pregnuća zableskalo sunce uskrnuća njegove slobode, verovalo se, da je nadolazilo vreme opšteg blagoslovljenog mira, kad se moralo da pristupi svestranom, bratskom sloznom radu na zaceljivanju dubokih rana na narodnom životu zadovoljenih u dugoj i teškoj borbi za oslobođenje. Ali, ubrzo se zaboravilo na sve žrtve i na one, koji položili svoje živote u temelje ovog zdanja slobode i odnekud pojavile se demonski duhovi da unesu razdor među jednodrušvenim braćom i da opseno veličanstveno delo, koje je već kovima stvarao narodni genije, bilo je kovádo jedno mučno doba, doba isprazne borbe, u kojoj su bile poljuljane sve narodne svetinje i kad se brat na brata dizao. Bilo je to ponovno jedno doba, kad je jugoslovenska misao bila stavljena na tešku kušnju i kad je morala da se hvata u borbu sa razmahanim partikularizmom jednog pigmejskog mentaliteta. Duboko u duši zabolelo je to svakog čestitog Jugoslovena. Ali trebalo je biti zadojen živom verom, da će jugoslovenska misao ipak doći do svoje potpune i zaslužene pobjede. Nije se smelo klonuti, trebalo je — pa i uz najteže žrtve — ustrajati i junački izdržati borbu i odbijajući odvažno sve napadaje, ne ugićajući se nikome, smelo i neustrašivo, čista i ponosita čela kročiti napred svom određenom cilju. Tako je radilo naše Sokolstvo! I kad su najviši državni i narodni interesi imperativno nalogali da se učini kraj jednom sterilnom periodu, Sokolstvo je sa celokupnim našim narodom u najvećem oduševljenju pozdravilo ovaj istorijski korak, kojim je obeležena jedna nova era pod auspicijama lepše, srećnije i sjajnije budućnosti života kraljevine Jugoslavije i jugoslovenskog naroda. I kad su ti isti državni i narodni interesi tražili, Sokolstvo je sve svoje sile i snage jednodušno, najpremnije, sa ponosom i oduševljenjem stavilo na raspolaganje — prozeto najdubljom sveću svojih primarnih dužnosti prema svojoj državi i svome narodu, kome je oduvek najpredanije služilo — sa istinskom željom, da bi i ono prema svojim silama što više poradilo na fizičkom i moralnom vaspitanju i podizanju svo-

Nema sumnje, da je pitanje razgraničenja naših župa jedno od naših najvažnijih pitanja organizacijske prirode. Držim ipak, da ono nije od takove hitnosti da bi se moralo odmah pristupiti definitivnom njegovom rešavanju i stvar lomiti preko kolena. U brojevima 17. i 19. o. g. »Sokolskog Glasnika« iznešeni su po tom pitanju pogledi dvojice sokolske braće iz dva teritorijalno suprotna kraja naše domovine. Brat Dim. Petrović (župa Osičjek) je za velike župe, a brat Branko Hope iz Dubrovnika (župa Mostar) je za teritorijalno male župe. Savzana je sednica izvršnog odbora našeg Saveza za score dane, a na dnevnj je red pored ostaloga postavljeno i to pitanje.

Neću nikoga uvrediti, ako iskreno kažem, da smo na naše sednice do sada barem znali dolaziti dobrim delom nesprenj. Dnevni red njihov obično po množini tačaka i to sve važnih tačaka — što reč — »ubija u pozaju«, jer za dva do najviše tri dana uz najintezivniji rad nije ga moguće uspešno iscrpiti. Za to se počesto događa da su zaključujući takovog zborovanja šturi, nedovoljno proučirani i slabo obrađeni pa ih praktični sokolski život sam od sebe baca u koš.

Ne žurimo sa ovim pitanjem baš za to, što smo svi saglasni da se radi o jednom od naših najaktuelnijih pitanja. Kao što su spomenuti dvojica braće svaki sa svoje tačke došli do svojih zaključaka, tako će nas sigurno biti još, od kojih će biti jedni za jedno, a drugi za drugo gledište. Pri tome treba uzeti u ocenu razloge sa kojih ko zastupa i brani koje od ova dva gledišta. U najmanju ruku trebalo bi da imamo po jedan članak u »Glasniku« iz svake od naših župa, gde bi se iznela gledišta po uzoru braće Petrovića i Hopea. Možda bi se mogla ova anketa proširiti i na sva društva ili barem na ona, koja po svome teritorijalnom položaju dolaze u pitanje kao sedišta župskih uprava, a pošto iz praktičnog života konstatujemo tu galjivu činjenicu, da smo teške ruke kad treba pisati u sokolske novine, onda bi se mogla ova anketa obaviti u formi postavljenih pitanja na koja bi trebalo da se dadu obrazloženi odgovori. Nakon toga trebalo bi sav taj materijal srediti, odrediti referenta pa da on na sednici plenuma uprave Saveza iznese čitav predmet na pretrisanje i zaključivanje. Na tu sednicu mogli bi biti pozvani i oni od braće, koji možda nisu u upravi Saveza ali čiji bi reč trebalo čuti.

Lično sam za teritorijalno što veće župe iz razloga brata Dim. Petrovića, koji su ubedljiviji, jer su stvarniji nego oni brata Hopea. Držim, da je svaki od ova dva brata pišući članak imao pred očima u prvom redu svoje najbliže prilike i okolicu. Ustavljamo da je s materijalne strane težište pitanja na komunikacijskim prilikama. Ali ako smo u ravnoj Slavoniji iz povoljnijih komunikacijskih prilika za što veće župe, onda ne bi morali da dolazimo do zaključaka, da su u ovim našim krševima (Crna Gora, Dalmacija i Hercegovina) radi loših komunikacijskih prilika potrebne što manje župe. To ne stoji. Znam nekoliko sokolske radnike iz naše amokrševne okolice, koji su za nekoliko stotina

postotaka više propešali u sokolskim poslovima, nego što su možda svi drugi skupa učinili »kilometara sa različitim prevoznim sredstvima. Dakle, hoće se srec i volja, pred kojim se jedino skida kapa. Od onih dakle pet razloga, koji se tretiraju u oba spomenuta članka, čini mi se da je još najvažniji onaj treći, koji govori o sposobnim sokolskim radnicima u sedištim župa. Na pitanje, ko se ima da smatra sposobnim sokolskim radnikom moglo bi se odgovoriti: onaj, koji pažljivo i redovito prati sokolski život u teoriji i praksi, pa primerom prednjači u njegovom izvođenju u oba pravca. Svaki drugi od nas, ma kako i koliko radio, ako se njegov rad kreće u jednom pravcu, samo je polovan Soko. Pošto nas je tako polovnih toliki broj da nas nije moguće odmah odbaciti, a i jer nas još naše organizacije trebaju, onda eto i mi govorimo jer radimo i dajemo koliko možemo i znamo.

Ako se nađe u jednom našem gradu ili varošici izvesna grupa onih potpunih Sokola, koji svoje snage i slabodno vreme s istinskom voljom i konstantnim pregorevanjem daju Sokolstvu, to još ne mora da bude razlog, da ta braća moraju imati neki svoj sokolskim propisima dodeljen teritorij, koji će se zvati župa, da oni mogu svoj rad u punoj meri da razvijaju. Ne smemo da budemo cepidlačari i sitničari pa da nam možda vrede naš sokolski osećaj, ako u kakvoj javnoj prilici moramo da istupimo pod opštim oznakama kao što su na pr. table župa, gde se ne izpoljava individualnost svakoga društva. To ne sme da bude uzrok da ne stvaramo u svojoj okolini nova sokolska društva, ako za to možda ima terena. Ne smemo da se pozivamo na propise koji su vredili, a koji su dozvoljavali obrazovanje župa i od nekoliko društava. Kod stvaranja naših župa na Vidovdanskome saboru od god. 1919. i sada u najnovije vreme morali su »silom prilika« da se uzimaju u obzir razlozi, koji u svojoj suštini nisu sokolski, nego su političke prirode, jer smo usled cepidlačarskog rada u prošlosti od 10 god. dotle doterali, da smo morali i u našim čisto sokolskim pitanjima da koncediramo tim političkim razlozima.

Za župe sa velikim teritorijem govori i praksa same naše države kao velike celine, koja se je pored drugih razloga također i iz razloga brata Petrovića vratila na podelu od devet baronina mesto 33 županije. Ostaviti Sokolstvo u zidinama gradskim bio bi najveći greh što bi ga mogli da počinimo kao Sokoli. Zato i jest primljen naš pohod u sela na sve strane i u svima krugovima najtoplije. Sad, ako mi imademo u izvesnom gradu ili varošici sokolski štab, koji se oseća sposobnim čak i za vođenje župske uprave, onda neka taj štab napravi smišljen plan pa nek pođe u sela stvarajući seoske sokolske čete, vaspitavajući po sokolskim pravilima i principima neobrađenog i nekulturnog, a fizički i intelektualno zdravog našeg seljaka. Kada taj štab stvori lep broj u svakom pogledu valjanih i ispravnih seljaka Sokola i njihovih četa, onda mu eto i posebnog teritorija, onda mu eto polja, gde će se njegova sokolska individualnost moći da vidi i oseti,

ga naroda. Mimo svoje vlastite države i svoga naroda ne može da bude nikome života!

Jugoslovenska misao radala se je u duši našega naroda, ona je srasla sa njegovim životom i ona je danas u najkonkretnijem smislu reči oživotvorena. Svoju najpuniju sadržinu dobila je baš u imenu naše kraljevine. Ona se svakim danom jača, širi, provada i sve to snažnije ističe u svim granama i manifestacijama našeg državnog i narodnog života. Ona se eto sada i simbolički oličava u zastavama naše herojske vojske. Jest, mi danas odlazimo sa najvećim pijetjetom naše plemenske zastave, na kojima se blistaju trofeji naših gigantskih borba i sjajnih pobjeda, na kojima je krvavim pismenima ispisana istorija našega naroda. One su nas pratile u danima mučeničkog stradanja i tragedije i one su nas povele do trijumfa naših pobjedničkih dana i slobode. Ali na svim tim zastavama, u svim tim stradanjima i ostalim peripetijama kroz istoriju našega naroda pa

do njegove današnje slave i pobjede, povlačila se je kao nepretrgnuta zlatna žica, koja je vezivala sva naša plemena u njihovim zajedničkim težnjama, a to je bila jugoslovenska misao, misao jedinstva, koja je ceo naš narod vodila i dovela njegovoj konačnoj slobodi. Jugoslovenska misao bila je sin-teza svih naših nacionalnih aspiracija i ona danas u vaskrsu Jugoslovenstvu označuje naš nacionalni progres.

I naša herojska vojska prima eto iz ruku svog vrhovnog komandanta, našeg uzvišenog Kralja, jugoslovensku zastavu, kao najviši i najlepši simbol našeg državnog i narodnog jedinstva. Naše Sokolstvo stoga sa najvećim oduševljenjem pozdravlja ovaj istorijski događaj u redovima naše narodne vojske, jer u tome vidi najbolju potvrdu i najveću garanciju za puno ostvarenje svojih sokolskih — svojih jugoslovenskih i narodnih ideala. Neke se jugoslovenske zastave ponosno vije na čast i slavu Kralja i Jugoslavije! Cs.

Nj. Vis. Prestolonaslednik Petar

onda mu eto da tako kažem — njegove župe u prenesenom smislu reči, jer — kao što znamo — seoske sokolske čete spadaju pod ona sokolska društva u čijoj su okolini. Takav štab treba da ima svoga Čedu Milica i njegove pomoćnike, pa da nas vidi Bog! Ništa nas ne će smetati, što će uprava župe da sedi izvan centra takvog sokolskog štaba, jer će taj štab postati vrha i razvrha sokolskog života u svojoj okolini, a kod župskih sletova gledaće se najlepšim očima na tablu onog sokolskog društva, koje bude imalo najviše i najbolje opremljene seoske čete. Ništa ne će smetati, da se sa

svima društvima upravlja makar i iz još udaljenijih tačaka, nego što je to slučaj sada, jer ćemo doći do sredstava sigurnijih i jačih, nego što ih sada imamo.

Nismo ni za podelu naših župa prema vojničkoj podeli na vojničke okruge. Kad bi mogle sve moguće podelu državne, vojničke i naših kulturnih i nacionalnih organizacija da budu jedne te iste onda bi možda morali i mi da težimo za tim, ali kad vidimo da to nije slučaj i da se teritoriji različitih organizacija ne pokrivaju, onda i mi moramo da gledamo samo svoje čisto sokolske razloge pri razgraničavanju naših župa.

M. STANOJEVIĆ (Vel. Bečkerek):

Sokolska letovanja

Već nekoliko godina sokolska društva organizuju letovanja na moru za svoje članstvo. I od leta do leta sokolski logori postaju sve jači i mnogobrojniji. Citave ekspedicije u junu, julu i augustu stižu na Jadran, gde se okupiraju šolske dvorane, sokolane, vile ili podižu šatori. Gotovo bez izuzetka Sokoli sami sebi spremaju hranu, sami drže stan u redu i navikavaju se na samostalan život.

Pa ipak i pored svega dobroga, u našim letovanjima, ima još mnogo i mnogo nepravilnosti, koje se dadu vrlo lako sa malo plana i volje ukloniti. Pre svega najteži problem boravka na moru jeste stan. I kad smo u školi, i kad smo u sokolani ili kojoj drugoj većoj zgradi, noćivanje u jednoj većoj zajedničkoj prostoriji nikako ne predstavlja odmor. Gotovo je nemoguće izvesti jednovremeno leganje i prijatno spavanje u tako velikoj masi. Kasniji dolazak makar i jednog člana izaziva buđenje bar kod onih najbližih njemu. A u većini slučajeva ima opravdanih razloga da po neko dnoćje stize na spavanje.

No da ostavimo sve ovo na stranu. Neka je to jedna mala ili nikakva nezgoda. Ali stanovanje u kućama za drugu svrhu određenim — znači već vrlo neprijatno provizorium. Ma koliko da bi neko od nas učesnika bio siromašan, ipak je navikao kod kuće na iverstan nameštaj i komoditet, o čemu ne može biti ni reči u zajedničkim prostorijama. Jedva da se za svakog skripi postelja — sve drugo se čini kao neki luksus. Obično se veli: pa za mesec dana može čovek i na zemlji spavati, a da ne bi mogao bez kojekakvih sitnica. Glavno je kupanje i sunčanje. I to je sasvim tačno. Ali se odmah postav-

lja drugo pitanje: da li na letovanju Sokoli treba da čine žrtve ili da se odmaraju, to jest da li se i tu ima trpiti i raditi kao, recimo, pri drugim kraćim izletima ili sletovima. Nema sumnje, mi odlazimo na more da se odmorimo, da uživamo blagodat sunca i mora. Ali tom uživanju što nam ga pruža priroda, moramo dodati i ono, što je u ljudskoj moći. Valja imati ugodno stanovanje i jaku hranu, sa svima sitnim stvarima koje su najpotrebnije kao sobni nameštaj. A to se daće vrlo lako postići. Da podemo redom, prema stečenom iskustvu.

Poznat mi je jedno sokolsko društvo, koje je jedne godine platilo za jednomesečno stanovanje u jednoj vili u Kaštelu Lušiću pet hiljada dinara. Drugo leto isto društvo platilo je za istu kuću osam hiljada za jedan mesec dana. Dakle za unajmljivanje utrošeno je svega trinaest hiljada dinara. Nije li šteta baciti toliki novac? Zar nije bilo bolje makar pozajmiti i dva puta, i više puta po trinaest hiljada dinara, pa stvoriti nešto stalno, lepo, korisno i praktično, te da budu letovanja uloženi kapital isplate, a da učesnicima pruže pravo uživanje?

Znam i jedno drugo sokolsko društvo, koje je u Kaštelu Novom došlo osnovnu školu za stanovanje u sredini mesta. Kako je bilo iz više razloga nezgodno kupanje odmah tu u varošici, morali su članovi ići dosta daleko u uređeno kupatilo, što je bilo skopćano i mukom i troškom. Teško im je bilo da pri tome nadu uživanja. Bili su na letovanju te jedne godine i nikad više.

(Nastavak na str. 2.)

SLOVENSKO SOKOLSTVO

† Brat František Kožíšek

Kako smo već javili umro je i 24. jula o. g. spaljeni su u praškom krematoriju zemni ostanci br. Františka Kožíška, čije je ime, posle Tyrševe smrti, usko povezano sa istorijom celog Sokolstva. U sokolskoj literaturi zauzimao je prvo mesto, zbog čega je pk. br. Kožíšek bio na daleko poznat i preko čehoslovačkih granica kao sokolski učitelj u Sokolstvu svih slovenskih naroda.

Br. Kožíšek rodio se je 21. novembra 1856. god. na Pohořelci, a živio i radio je sve do svoje smrti u Pragu. Kao 14 godišnji dak stupio je u naraštaj malostranskog Sokola, iz kojega je kasnije prešao u smihovski, gde je bio neko vreme i načelnik društva. Celo težište pak njegovog rada pada u Praškom Sokolu, u koji je došao u svojoj 21. godini 5. jula 1877. Vežbao je pod vodstvom br. dr. Miroslava Tyrša, kome je bio pomoćnik. Od god. 1888. dalje bio je dve godine načelnik Praškog Sokola, u kojoj je funkciji i mnogo doprineo god. 1889. osnovanoj Obci Sokolskoj. Do Tyrševe smrti god. 1884. vežbao je u Tyrševom telovežbačkom zavodu, a te godine postao je njegov direktor, ostavši na tom mestu sve do 1919. god. U Tyrševom zavodu radio je 42 godine, 7 godina kao vežbač, 35 godina kao direktor.

Neko vreme posle Tyrševe smrti osetio se nedostatak sokolskih telovežbačkih priručnika. Br. Kožíšek primio se je rada i napisao čitav niz sokolskih priručnika, čime je veoma obogatio telovežbačku literaturu. Sva svoja, pa i dela mnogih drugih sokolskih radnika, sam je ilustrirao. — Neka je br. Kožíšku među Sokolstvom večna uspomena!

50 godišnjica br. dr. V. Fleischmanna

Ovih dana slavio je pedesetogodišnjicu svog života br. dr. Vladimír Fleischmann, predsednik biografskog odbora ČOS i dugogodišnji član predsedništva. Br. dr. Fleischmann bio je već pre rata član predsedništva ČOS i neko vreme i tajnik. Mnogim čestitkama čehoslovačkog Sokolstva pridružujemo se i mi.

II. pokrajinski slet na Kladnju

Posle dviju pretsletskih nedelja, t. j. sleta dece i naraštaja, održani su glavni sletski dani 7. i 8. juna na vlastitom, novom stadionu, koji je bio spremljen za 3000 vežbača.

Predveče davana je telovežbačka akademija uz učestvovanje mnoštva naroda. Sletiste je bilo rasvetljeno sa šest reflektora. Akademija započela je zbornim pevanjem muške i ženske dece domaćeg društva. Nato su sledile: proste vežbe (Hajekove) društva Kladno; devetka (Richterova), koju su izdali članovi župe Sladkovskog; valček (J. Folaufove) izvadale su članice društva Louny; članovi iz Moravske Ostrave nastupili su na preči i t. d. Svega je bilo 11 tačaka, koje su bile izvadane lepo i precizno.

Glavni sletski dan bio je 15. juna. Dopoldne bile su probe, a nato povorka, u kojoj je bilo preko 3000 učesnika i oko 15 muzika. ČOS zastupao je za menik starešine br. Mašek. Posle podne održana je javna vežba. Prvo su nastupile žene na spravama. Sledile su vežbe 10 devetka konjice, a nato pro-

(Nastavak sa I. strane.)

Video sam i život nekoliko sokolskih društava pod šatorima u Maškarskoj. Imali su velike šatore sa lepim napisima: Tyrš, Fügner, Zamojski, Živković — ali u istima je bilo nabijeno po nekoliko postelja, dok je na stubu visilo posude sa nekoliko kašika, noževa i viljušaka. Zajedničko umivalište bilo je u blizini, sa dugačkim daskama, do čega se dolazilo preko retko poredanih cigalja i kamenja, jer je svud u naokolo bila bara od vode. Lepa plaža i šuma pored nje, činile su život snosljivim. — Bog je dakle bio u pomoći, ali naša šatorska organizacija je svakako podbacila.

Da ne redamo dalje. Sva naša letovanja do sada, bila su improvizacija. Dalje se ne bi smelo ovako izlaziti u svet. Mi i u danima odmora moramo pred svakim izgledati da znamo što radimo i što hoćemo. Naše se članstvo ne sme navikati na privremeno življenje, ne smeju oni ni za trenutak posumnjati u sebe i svoju moć da mogu urediti higijenski, lep i potpuno snabdeven stan. A moglo bi se

ste vežbe članova za Beograd, kod kojih je nastupilo oko 2000 Sokola. Posle štafetnog trčanja na 400, 300, 200 i 100 metara nastupile su članice, njih 2900, dalje starija braća sa štapovima i još tri tačke, koje je izvadala sokolska konjica. Zbog velike oluje, koja je iza toga nastala morale su otpasti ostale tačke programa.

Slet je u svakom pogledu lepo uspeo.

Sokolsko koncertno veče čehoslovačke i jugoslovenske muzike u Pragu

Sokolsko društvo Prag-Koširže priredilo je dne 23. augusta o. g. jednu lepu manifestaciju sokolske saradnje Jugoslovena i Čehoslovača. Kako Sokolstvo i pored telesnog odgoja ima i veliki kulturni program, to su braća Čehoslovaci priredili ovu manifestaciju u cilju da bi propagovali uzajamnost kulturnih osećanja između čehoslovačkih i jugoslovenskih Sokola.

Prof. Karlo Holub, član orkestra beogradske narodne opere pokazao je braći Sokolima praškog okruga Koširže, na kako visokom stupnju stoji naša pozorišna gudalačka struka i kakove mi imamo moderne gudalačke kompozitore. Pevanjem i violinom reprodukovali su se naročito Milojević i Manojlović. Sokolska dvorana bila je do poslednjeg mesta ispunjena, te je učesnike naročito razigrala »Srpska igra« od Milojevića. Prof. Holub imao je veoma srećno veče, jer je razvio veoma preciznu i temperamentnu interpretaciju naših i čehoslovačkih kompozicija, te je bio burno pozdravljen naročito kod svoje kompozicije, koju je dodao programu.

I Sokoli i prof. Holub potpuno su opravdali ovaj svoj nastup pod pokroviteljstvom našeg poslanika g. generala Petra Pešića. U ime našeg poslanstva prisustvovao je g. Durčić, a u ime Ministarstva prosvete g. dr. Dragutin Prohaska. Ovoj priredbi učestvovali su također i čehoslovačke vlasti, a goste je pozdravila lepa sokolskim pozdravom zaslužna sestra Jindřiška Čermáková.

Točke pevanja ispunila je veoma ljupkim glasom gđa. Karla Podhrázka-Titlova, operna pevačica, a prof. Holuba pratila je na klaviru njegova gospoda Vlasta Holub-Kimlova.

One, koji poznaju desetogodišnji rad prof. Holuba u Beogradu, gde je osnovao i filharmoniju, veselije njegov i naš uspeh u Pragu, a naše Sokolstvo podvlači ovu bratsku uzajamnu saradnju i na kulturnom polju sa braćom Čehoslovacima.

Poljsko Sokolstvo u Francuskoj

Poljsko Sokolstvo u Francuskoj priredilo je 15. augusta o. g. svoj slet, koji je trebao da bude već u junu, ali je bio na želju poljskog Sokolstva u Americi odložen za august. Prošle godine imali su Poljaci u Francuskoj 95 sokolskih društava sa 3342 pripadnika. Sva ova društva tvore zagranicu župe poljskog sokolskog Saveza sa sedištem u Varšavi. Prvo poljsko sokolsko društvo osnovano je u Parizu 1901. god. Do pre nekoliko godina izdavalo je društvo i svoje glasilo.

graditi uz more. Ima tamo dosta javnih i privatnih dobara, koja bi se uz intervenciju opština, srezova ili banovina, mogla dobiti na poklon ili za bagatelnu cenu. Mi najzad moramo bar početi da mislimo o sokolskim domovima na moru. Znam, reći će se: ta, nemamo ih ni kod kuće u našem gradu i našem selu, a kamo da ih izdamo onkraj mora. Jest, ali kod kuće ih moramo sami graditi, i to uzorne građevine, dok na moru mogu se složiti nekoliko društava, pa čak i nekoliko župa, da udruženom snagom podignu manje građevine samo za letovanja, ili veće kuće sa vežbaonicom za tamošnja primorska sokolska društva. Sve to nije tako neostvarivo. Bačka župa je sama učinila korake u tom pogledu; banatska župa traži stalno mesto na moru, a verovatno i druga društva traže načine, kako da stvore stalna svoja gnezda na Jadranu. Društvene i župske uprave morale bi ovom pitanju posvetiti veću pažnju. Nemanje novca ne može biti izgovor. Novac daju i davaće oni, koji idu na letovanje, a sokolskih radnika je dužnost, da propagiraju ljubav prema mo-

ru, da spremaju kolonije za »ladanje«, da sistematski stvaraju fondove u tu svrhu, i domovi naši će poniknuti. Neka su u početku mali, a posle svakog leta će se proširiti, povećati. Goli su dalmatinski krševi, pa vredne ruke vuku kamen po kamen, grudu po grudu zemlje, te tako dižu terase, njive i vinograde. Toj krševitoj i trpnoj Dalmaciji dužni smo baš mi Sokoli dolaziti svakog leta u pohode. Sve naše trude i troškove naknadiće ona svojim suncem i svojom slanom vodom; okrepiće nas i ispratiti sveže i snažne, da nastavimo svoj svakodnevni posao. Naše članstvo mora početi da neguje kult mora, ali ne frazama, ne ni prilozima od po nekoliko dinara. U Dalmaciju treba otići, zaplivati u našem moru, pržiti pod vrelim suncem svoju kožu i kosti i osetiti samo na taj način dah Jadrana i kroz telo i kroz dušu. Sve drugo je samo priča, bajka, fraza i maštanje. Sve drugo, što zovemo ljubavlju prema moru svodilo bi se na poeziju pesnika — kovača stihova, koji poreda reči i stihove, iskuje čitavu pesmu, ali je ne oseti — sve je supljije. Sokoli bi morali steći svoj prag baš na obali našoj, moraju biti prožeti svešću, da je tu odbranbena linija i za ognjište njihove zajedničke domovine i njihove rođene kuće. Od kad je sveta, pobedničke vojske su bile one, koje su brašile svoj prag, a ne one koje su rušile tuđe domove.

Medutim, mi dosada nismo dolazili na more sa dubljim pogledima na ovu stvar. Zadovoljavali smo se da »za mesec dana kako — tako proživimo«. Ulazili smo u gotove zgrade, nosili sobom šatore, uzimali šajku i kašiku, primali sledovanje na kazu, a kada se doma povratimo, zavaravali smo i sebe i druge iluzijom: sjajno je bilo naše letovanje! Kupanje i sunčanje je zaista sjajno, ali sve ono drugo

Sokolsko letovanje na Jadranu — Članovi Sokolskog društva V. Bečkerek pozdravljaju hidroavijone u Divuljama kod Trogira

baš nije tako divno. Nije, jer nije dovoljno organizovano, jer se letuje samo za taj jedan mesec dana, jer se misli većinom o sebi, a zaboravljaju se generacije i generacije, koje moraju svake godine dolaziti, i kojima bismo mi, predhodnici morali nešto ostaviti u amanet.

U boljim stanovima mogla bi se učesnicima letovališta i bolja hrana pružiti. Primitivno kuhanje na otvorenom polju ili na maloj vatri ne preparira hranu, kakvu potrebuje telo ljudsko, okupano u slanoj vodi i grejano na žarkom suncu. Valja naćiniti nešto stalno, treba za stolom ugodno sedeti! Zar tako mnogo staju beli čaršavi? Zar se ne mogu od dasaka napraviti dugački i široki stolovi? Zar se jednom za uvek ne mogu pripremiti

sve vrste tanjira i činija sa ostalim priborom? Zar se baš mora iz šajke kusati? Zar je to napredak, kad se vraćamo u primitivnost Diogena? Nije li bolje da naše članstvo i za taj mesec dana vaspitavamo u duhu čistoće, reda, estetike i napretka?

A sve bi se ovo moglo postići, kad bismo stalno išli svom ognjštu na letovanje!

U ovo par redaka nisam želeo da pridikujem, savetujem i proponiram. Namera mi je bila, da samo iznesem svoje mišljenje, stečeno u toku letovanja od nekoliko godina. Samo bih se radovao, kada bi i druga braća predvodnici sokolskih kolonija na moru, također izneli svoja gledišta, te bi se o ovom tako važnom sokolskom nastojanju stvorili konkretni zaključci.

50 godišnjica br. dr. Ljudevita Pivka

Ovih je dana u potpunom zatišju, u krugu svoje obitelji, proslavio svoju pedesetogodišnjicu dragi naš brat dr. Ljudevit Pivko.

Br. dr. Ljudevit Pivko jedan je od naših najodličnijih narodnih radnika, a također i jedan od najskromnijih i stoga ga šira javnost upravo jedva i pozna, iako bi zaslužio i bilo u interesu naroda i države da bi stajao u prvim redovima, koji upravljaju sudbinom Jugoslavije.

Br. Pivko rodio se 17. avg. 1880. o. g. u okolici Ptuja. Studirao je u Varaždinu, Ptuju i Mariboru, sveučilište u Pragu, gde je bio jedan od prvih naših studenata, koji su posećivali češko sveučilište. Kasnije je pošao u Beč, gde je bio jedan od osnivača narodno-radikalnog pokreta. Vojnu službu odslužio je u Krakovu, otkuda je slao celjskom »Narodnom Dnevniku« svoje dopise koji su pobuđivali opću pažnju radi svog protuavstrijskog duha.

Svoje studije upotpunio je još u Frankfurtu i Berlinu 1906. g., a zatim je nastupio službu kao profesor na muškoj učiteljskoj školi u Mariboru gde još i danas sa velikim uspehom uzgaja zdravi učiteljski naraštaj. Težište pak njegovog delovanja je neplaćani narodni rad izvan škole, kojem posvećuje sve svoje slobodno vreme. Obitelj ga vidi tek u podne i večerom. Soko dušom i telom bio je više godina starosta mariborske sokolske župe, a sada je starosta Sokolskog društva Maribor I, i to ne samo po imenu, već

također i po svojem stvarnom, istinskom radu: sam vežba, vodi i uzgaja a nedeljom predava po društvima. Pored toga vodi Jugoslovensko-čehoslovačku ligu. Klub dobrovoljaca, vodi

Brat dr. Ljudevit Pivko, starešina Sokolskog društva Maribor I

je i Slovensku Školsku Maticu, banski je savetnik, uređuje sokolske knjige i brošure, bio je u dva parlamentarna navrata narodni poslanik, što upotpunjuje sliku njegovog mnogostranog rada.

Brat Ljubo Dermelj — 50 godišnjak

Bra Ljubo Dermelj, član uprave župe Ljubljana i Sokolskog društva Ljubljana I — Tabor, navršio je 5. augusta o. g. pedesetogodišnjicu svog života. Roden god. 1880. u Cerknici, kao sin školskog upravitelja, posvetio se sam učiteljskom staležu pa je već od god. 1905. učitelj gluhoneme dece na zavodu za gluhonemu decu u Ljubljani.

Brat Ljubo, kako ga naziva sav široki krug njegove sokolske braće i njegovih mnogobrojnih prijatelja, stoji već od ranih svojih godina u sokolskim redovima te je prototip plemenitog čoveka i iskrenog, najboljeg sokolskog brata. Sreće njegovo je posuda najčistijeg sokolskog bratstva. U njemu ima najlepšeg izraza narodna poslovića: Neka ne zna levica, što radi desnica! — Sam je u svim svojim zahtevima najskromniji, za sebe ne traži ništa, a sve što ima, zna i može dajati braći i siromasima, koji od njega traže pomoć. Gdegod ga trebamo da nam pomogne, uvek i svuda je na poslu i radu. Veselo, dobar uslužan, radin — takav je naš brat Ljubo. Saraduje u pevačkim zborovima; kod javnih sokolskih nastupa, priredaba i sletova preuzima svaki posao, koji mu se poveri. Uspesno i velikom ljubavlju vodi već dugi niz godina javnu knjižnicu Simona Gregorčiča i saraduje u upra-

Br. Ljubo Dermelj

vi školske odbrambene družbe Cirila i Metodija. Nacionalan, pošten, čist, sokolski karakter bio je pre rata, takav je bio za rata i takav je danas.

Možemo kazati, da je brat Ljubo primer i uzor čistog Jugoslovena i Sokola, u čije zlatno srce treba da se ugeda svaki, da bi vidio, kakav bi trebalo biti i sam. Kako lepo bi nam bilo, da smo svi takovi, kakav je naš brat Ljubo!

Znamo, da mu, u njegovoj velikoj skromnosti, neće biti ugodno, što ovom prigodom naglašavamo te njegove vrline, a nam je baš mило što možemo ovu prigodu iskoristiti, da brata Ljubu postavimo kao primer osobito mladoj sokoljskoj generaciji: vi svi ugledajte se u brata Ljubu!

I tko bi hteo da se uveri o plemenitosti i lepoti njegove duše, trebalo bi da ga vidi u njegovom školskom radu, kako on voli nesrećnu gluhonemu decu, kako ju grli ljubavlju, kako ju dovoda na sokolske vežbe i kako deca njega vole kao svog dobrog oca i svog najboljeg brata, nazivajući ga samim njegovim imenom: Naš Ljubo!

Pa zato, jer Te i mi volimo i po zaslugama cenimo Tvoj rad i poštujemo Te zbog Tvojih vrлина, želimo Ti ovom zgodom, čestitajući Tvoju slavu, da se raduješ svom životu, koji si u sokolskom bratstvu darovao svoj braći i veličini sokolske misli.

Budi nam zdrav, Sokole Ljubo!

—ge—

HRVOJE MUDRONJA (Dnriš):

Razgraničenje župa

Dosada izašla su dva mišljenja o gornjem pitanju (vidi »Sok. Gl.« br. 17. i 18.), pak mislim, da ne će biti na uštrb, da se o ovom važnom pitanju čuje još koje.

Obadva su mišljenja ili predloga jedan protiv drugoga; jer jedan brat zastupa stanovište da se organizuju velike župe, dok drugi naprotiv zastupa mišljenje da bi male župe uspješnije delovale. I jedan i drugi lepo obrazlažu svoja stanovišta, ali — kako mi izgleda — ta su stanovišta samo u teoriji dobra, a vrlo teško sprovediva. Ipak bi se pre opredelio za veće župe, jer više društava — veća župa, viši su prihodi (tačno i rashodi), osim toga kod većih župa ima više sposobnih sokolskih radnika, koji su glavni uveti naših župa nego njezini prihodi ili saobraćajne prilike, odnosno međusobne veze.

Mala župa treba isto skoro toliki broj funkcionara kao i velika, pak mislim, da je lakše naći toliki broj u većoj župi nego u maloj. Još kod malih župa događa se to, da sve radnike uposlene u župi daje samo jedno društvo i to iz sedišta župe, koji pak postaju nehotimično na štetu društva, jer svoje sokolovanje ne mogu dati posvete društvu već župi ili obratno, te tako nastaju zastoji u radu jednog ili drugog organa, pa čak nastaju i mali sukobi, a tako je zaposlen u društvu i u župi, onda sve ne može da izvrši.

Zastupam stanovište, da današnja već postojeća društva treba pre svega

ojačati i osposobiti za sokolski rad, a tek onda dati se na formiranje novih župa, kad se vidi dali u novim ili već postojećim župama ima dovoljno sokolskih radnika, koji će dati moralnu garanciju za rad i napredak župe i da li će društva moći da uzdržavaju župu, odnosno da li će biti dovoljni prihodi župe za njezin život, a uzalud i najveći prihodi župe kad nema tko valja no da sa njima upravlja.

Zaposlenje jednog prednjaka je malo. Što može samo jedan? — Ništa. Sa samim jednim prednjakom bilo bi pak životarenje. Jedan prednjak je dovoljan jedino u slučaju, kada po društvima ima dosta prednjaka koji mogu da budu na pomoći.

Jaka župa može da bude i velika i malena, a za stvaranje jakih župa, kako sam već spomenuo, treba ojačati društva, što znači da treba izvršiti predlog brata prof. Živkovića, koji je iznešen u članku oštampom u »Sokolskom Glasniku« pod naslovom »Prvi posao posle sleća«. Treba stvoriti jake kadrove prednjaka i voda društva, te kad oni budu uspešno vodili i jačali svoje društvo, jačati će se i župe, tako i naše Sokolstvo, a dokle god budu slaba naša društva, dok budu oskudevale na prednjacima, nikada ne ćemo biti jaki niti ćemo imati jake župe, a naše Sokolstvo jedino će životariti. Zato ne smemo zaboraviti pri novoj formaciji župa, da su društva preduvet za život župe i jedino jaka društva mogu dati jake župe.

Križari

Iako nisu zvanično i na odobrenim pravilima za svoj opstanak još utemeljeni, to se ipak u poslednjim vremenima opaža njihovo tiho i polagan grupisanje. Vodstvo ovog novog strujanja dakako pripada bivšim članovima orlovskih organizacija, koji se nisu sprijateljili duhom vremena i koji nastoje da bilo pod kojim imenom oživotvore stari svoj rad.

Ovaj poduhvat iako nema u narodnim slojevima odaziva, to ipak makar i u maloj grupi predstavlja samo jednu suprotnost stanoviti krugova, koji nisu zadovoljni sa zakonom o Sokolu kraljevine Jugoslavije, i koji ga nastoje u njegovom radu i širenju sprečavati.

Sama organizacija »Križari« sa svojom osnovicom je verskog karaktera i koja bi na ovom temelju imala kupiti pripadnike jedne vere u organizaciju za manifestaciju verskih svečanosti i t. d.

Proti verskih organizacija nema ništa. Priznajemo njihovu zaslužnost u moralnom životu naroda. Ali valja navesti, da u samoj organizaciji »Križari« ne može i ne će ležati samo verski cilj, jer sam društveni život čoveka u bezbrojnim svojim varijacijama ne će to dozvoliti.

Naslov »Križari« historijskog je porekla iz vremena, kada su se vršila velika krvoprolića križarskih vojna, kada se je u znaku križa polazilo u tuđe zemlje i sa drugim verskim osećanjima da se vrše razni zulumi. Dakle naslov »Križari« jest neki boj! Pitamo se proti koga? U jedinstvenoj Jugoslaviji u kojoj ima toliko verskih razlika, a svi imaju jednako pravo na život. U našem javnom životu ne sme doći do zaoštrenja u verskim pitanjima između raznih pripadnika veroispovijesti, jer to znači stvoriti jedan kaos.

Iako »Križari« imaju u svojim pr-

vim začecima plemenite namere, doći će oni kad tad i bez ikakove sumnje do svoje kulminacije i glavnog cilja osnivanja, u kojem će oni voditi punom parom borbu protiv ostalih udruženja i društava koji će time samo naš narodni život razdeliti u grupacije, a što niti će služiti na dobro crkvi niti državi.

Ovde dolazimo do granice, gde se mora staviti pa makar kakova prepreka u kojim bi došlo do takovih zaoštrenja. Mi imademo primera iz naše nedavne prošlosti, gde su bivše orlovske organizacije živlele u neprijateljskim stavovima prema bivšim sokolskim organizacijama, i gde je ovo neprijateljstvo rastrovalo građanske prilike, ljude zajedničke vere delilo na

pole i da je ovo neprijateljstvo bilo više puta tretirano pred najvećim crkvenim dostojanstvenicima, gde je na koncu konca jedan postao bezverac i protivnik vere, a drugi je bio Bogu ugodniji i u verskom životu postao privilegovani clemenat, kao da je njegov moralni i verski život nešto bio bolji od njegova protivnika.

Do takovih vremena ne sme više doći. Svaki koji radi na razdoru ima da snaša posledice.

Skriva li se iza toga kakov politički akt — osetiti će se u brzo. Prestati će, kao što su i prestale sve političke borbe.

Sokolstvo budno pazi na ovaj razvoj. Ughiati se neće.

(Sokolski Glas — Dakovo).

LJUBOMIR R. NOVAKOVIĆ, art. puk. (Ljubljana):

Vaspitanje vojnika i građana u nacionalnom sokolskom pogledu

(Nastavak.)

Eto, zbog toga je potrebno da oficir, ako hoće da bude pravi narodni prosvetitelj i njegov dostojni čuvar, priđe svojim vojnicima, da se sa njima porazgovara, našali i upita ih za njihove ukusane, da ih lepo oslovi i svoj ski otpozdravi, da često raspita, da li ima koji da nešto pita, žali se ili moli, pa u koliko može da svakom pomogne i dade lepih pouka i saveta, a naročito da se zauzme za onoga, koji je nešto nerazpoložen i zamišljen. Urednim i ispravnim vojnicima, u prazničnim danima, da daje dozvolu za izlazak u varoš, da dobro vodi računa, da li vojnik dobiva uredno i pravilno sve ono, što mu pripada. Oficir, pored toga, mora biti, u dovoljenim granicama, dovoljno strog, ali i potpuno pravičan, starišinski odmeren i očinski zauzimaljiv. Naročitu brigu treba da vodi o zdravlju i čistoći svojih vojnika. Sve istupe prema veličini učinjene greške, treba odmah kažnjavati, dajući vojniku potrebne savete i pouke, da u buduće ne greše i čuvajući pri tome njegovo častoljublje i osećljivost. Isto tako potrebno je pred celim strojem pohvaliti onoga vojnika, koji se naročito ističe svojim radom i ponašanjem. Badnji dan, Božić, Uskrs, Đurđevdan, pukovska slava i još neki verski i narodni praznici dani su, koji najviše zbližavaju starišine i vojnike, ti dani u pravom smislu sačinjavaju svoju veliku vojničku porodicu. Tih dana oficir treba najviše da se približi svojim vojnicima, koji će u njemu osetiti pravog starišinu i roditelja, jer im daje volje i podstreka da

budu veseli, zadovoljni i da se osećaju u svojoj kući, među svojom porodicom, koja veličanstveno proslavlja svoje lepe i mile narodne i verske običaje. Igra i pesma, uz narodne gusle i ostale instrumente, neka se u slobodno vreme čuje, neka se vojska razveseli i neka se mladićske grudi šire i napajaju sokolskim duhom. U ovim danima i časovima pesme i igranja oficir treba da iskaže volju i ljubav prema mladima, da ispolji svoj starišinski i domaćinski uticaj.

Ako se oficiri ovako budu ophodili i ponašali prema svojim vojnicima, oni će oblagodariti njihovu dušu i omilati im vojnički život. Onda će oni svi rado žrtvovati i živote svoje za one oficire, koji se ovako budu o njima brinuli i zauzimali.

Na način do sada izloženi imaćemo stručno spremljene, duhovno oblagodane i lepo vaspitane vojnike, ali sve ovo potrebno je dopuniti još sa nečim pa da vojnik uvek, i po odlasku u svoju rodu, ostane, pravi vitez i branič svoga kralja i otadžbine. Potrebno je dakle, da se kod vojnika u najvišoj meri razvije ljubav prema kralju i otadžbini i da mu se dobro rastumači smisao i značaj svake reči u zakletvi, koju je na vernost njima položio; da mu se jasno predoči prošlost, sadašnjost i budućnost našega naroda, da mu se naročito istakne istorijska važnost našega narodnog oslobođenja i ujedinjenja, kao i velika borba za ostvarenjem ovoga. Najzad, potrebno je kod vojnika stvoriti ubeđenje, da je najveća čast i sla-

va na svetu žrtvovati se za kralja i otadžbinu i za dobro svoga naroda, a ko ovako ne bude radio, na njega će panuti narodna kletva i on će biti izdajica rodu svoga.

Za vaspitavanje naših vojnika u ovom pravcu ima naš narod i naša vojska najsajajnijih poučnih primera. Pa zato poučavajmo i govorimo vojnicima o našoj slavi i sjajnoj tradiciji o našim velikim vladarima, o našim vojvodama i vlikanima, o hiljadama herojskih i nečuvanih podviga naših oficira i vojnika, koji svojim junaštvom zadržavaju čitav svet. Recimo im, da su njihove svetle kosturnice temelj, na kojemu je sazidana naša velika i lepa otadžbina Jugoslavija. Naši mladi vojnici moraju znati, da je za njihove očeve i stariju braću, jedini i najuzvišeniji cilj u životu bio nacionalna svest, patriotska ljubav i oslobođenje svoga naroda.

Mi moramo objasniti svojim vojnicima, da još nije definitivno završeno oslobođenje i ujedinjenje celokupnog našeg naroda. Stotine hiljada naše braće stenju pod tuđinskim jarmom i nestrpljivo očekuju kada ćemo ih primiti u zagrljaj bratske slobode. — Ovo moraju znati naši vojnici — svi sinovi našega naroda. Oni dobro moraju upamtiti i primiti pouke svojih starišina: »Ko neće brata za brata, on će tuđina za gospodara!«

Ni vaspitavanje u ovome smislu neće biti sasvim potpuno, neće biti dovoljno obrađeno i zaslužno nagrađeno, ako ne bude još i uzvišenom sokolskom idejom upotpunjeno i usavršeno. Ni jedan vojnik, makar on bio i najboljeg znanja i vladanja, ne može se zamisliti da je pravi vojnik, ako mu se ne može reći, da je u isto vreme i Sokol. — Reč Sokol najviše je omiljena i udomaćena kod našega naroda. Sokol je simbol čojstva i junaštva. U svima momentima, kada se je odlučivala sudbina našega naroda, čuo se poklič i podstrek na junaštvo: »Na pred ko je Sokol!« I zaista, nigde nije junaštvo i sokolsko pregalaštvo, kao i značaj slobode našega naroda tako verno izraženo kao u rečima besmrtnog Njegoša, koji kaže:

»Blago meni moji Sokolovi,
blago meni junačka slobodo,
jutros si mi divno voskresnula,
iz grobova naših dedova.«

I naša velika otadžbina Jugoslavija voskresnula je iz grobova naših dedova, junačkom pobedom naših Sokolova!

Jer Njegoš veli:
»Junaku se češće puta hoće,
vedro nebo nasmičaj grohotom.«

Dakle, da bi naše jugoslovensko nebo bilo uvek čisto, vedro i nama nasmejan, ono treba da pod svojim svodom rada i njeguje samo Sokolove. Zastava sokolska visoko je uzdignuta i ona pod svojim krilima zove i okuplja sve, što muški i sokolski misli i oseća.

JOSIP NIKŠIĆ (Karlovac):

† Brat Mijo Vamberger

Dne 11. jula o. g. umro je u Rečici kraj Karlovca br. prof. Mijo Vamberger, nestor naših srednjoškolskih nastavnika i zaslužni sokolski veteran. Umro je naglo, od kapi, kod svoga učenika i prijatelja, u osamdesetoj godini života i u blizini grada, u kome je 27 godina proživio u najplemenitijem radu na kulturno-prosvetnom, humanom i nacionalnom polju.

Pokojni Mijo rodio se u selu Dragutincima župe Sv. Jurja na Ščavnici nedaleko Ljutomera, u bivšoj slovenačkoj Stajerskoj, dne 18. septembra 1851. g. U ranoj mladosti kao dečko čuvao je Mijo — »Fajtov Mihalek« — kao pastir blago svojih roditelja. Potom je, ostavivši pastirski štap, svršio gimnaziju i filozofiju u Zagrebu. Bilo je to baš za okupacije Bosne, u kome je trebao da sedne na školsku katedru. Udes je hteo, da je morao kao obični vojnik pod pušku, u rat. Vrativši se prostreljena dlana na ruci, postavljen je 8. septembra 1879. g. za namesnog učitelja u karlovačkoj gimnaziji, gde je služio do g. 1907., kad je premešten u Zagreb zemaljskoj vladi.

Kao nastavnik vazda je nastojao, da u učenicima razvije opštu naobrazbu, ali i u prvom redu dobre karaktere. To je najbolje postizavao vlastitim primerom, a i time, što je znao sva svoja predavanja začiniti duhovitim anegdotama, mislima pučke filozofije i velikih mislilaca. Bilo mu je vazda stalo do toga, da deluje na ljudsko srce i probudi plemenito čuvstvo. U vršenju dužnosti bio je pravi fanatik tačnosti i savestnosti. Kad su ga pitali, zašto baš na minutu tačno dolazi u razred, čim zvonce cilikne, Mijo bi odgovorio: »Ja služim narodu i ne smem da ga varam. I ova je minuta plaćena, akd bih zakasnio bila bi krada!«

Odlikovao se i književnim radom: beletrističkim, stručnim i prosvetno-odgojnim. Započeo je kao sveučilišta-

rac u Zagrebu g. 1877. i do smrti nije pera odlagao. Među ostalim, njegovi su ovi radovi: »Hrvatsko sveučilište i stenografija«, »Stenografija i mislenje«, »Stenografija, pažljivost i pamćenje«, »Kozmopolitizam i ljubav prema domovini«, »Stenografija i pedagogija«, »O početku i razviku stenografije u Hrvatskoj«, »Pabirci iz Kantove i Spencerove pedagogije«, »Kultura kod Hrvata i Slovenaca«, »Hrvatski Salon«, »Iv. pl. Zajec«, »Hrvatsko kazalište«, »Jugoslovenska Akademija«, »Studija o slovenačkom pesniku Askercu«, »Bez imena u grob« (novela), »Sokolstvo u Hrvatskoj« i t. d.

Izvan svoje službene dužnosti pok. Mijo bio je demokrat od pete do glave i altruista najplemenitijeg kova. Kroz više godina on je aktivan član Vatrosgasnog društva, Narodne čitaonice, tajnik Gimnazijskog potpornog društva i jedan od osnivača »Pokupskog Sokola« g. 1885., kome je bio i veoma agilan starišina od 1887.—1889. godine i časni član. Za njegova starišinstva Sokol diše demokratskim duhom, ne guje slogu i gaji telovežbu. Sudeluje aktivno kod 25. godišnjice »Ljubljanskog Sokola«, kojeg postaje također i časnim članom. Odlaskom pok. br. Mije sa položaja starišine društva i sam je »Pokupski Sokol« počeo slabiti, dok nije posve ugasnuo. Kad je g. 1891. (zaslugom gimnazijskog učitelja brata Franje Bučara) obnovljen, Vamberger je opet njegov marljiv član. Iza ponovne likvidacije g. 1892. i pauze od deset godina, br. Mijo je od 1902., kad je društvo ponovno oživljeno, opet njegov član i odbornik, pa pri kraju svog boravka u Karlovcu članom je odelu staraca. Zapravo »staraca«, jer je Mijo do kraja života vazda bio svež, čil, krepak i bistra uma. Njega je u osamdesetoj godini života smrt iznenadila, jer kad mu je za prijateljskim stolom najednom klo-nula ruka, koja je posegnula za čašom vode, Mijo je to pripisao razlogu, što je toga dana propustio svoju običajnu telovežbu... Sretnik, kome je plemenita duša otišla na drugi svet, čim je osetila i videla, da je ostavlja jedno lepo, zdravo i čisto telo!

Osim porodice i prijatelja učiniše ga po vlastitom priznanju zdravim u

duši i telu: priroda, gimnastika i knjiga.

»Rodivši se kao ratarsko dete na grudima prirode, vero sam se čim po odrastoh, po gudurama i dubravama, penjao po brdima, klancima i drveću, jurio u čitaj zime kao strela na sitnim saonicama niz strmine, sklizao se, jašio, plivao, igrao, rvaio... a sve to u veličnoj prirodi i na divnom svežem zraku. I tako dorastoh jaklen mladaac do knjige, koja je zatim krepila moj duh baš onako, kako je pre prirode svojom gimnastikom čelčila moje telo. I tim dvema svojim uzgojiteljicama: gimnastici i knjizi ostadoh veran do svoje sede starosti. I nije mi žao, jer vazda me u životu prati kremenito zdravlje duševno i telesno. I kad bi moja reč što vredila našoj omladini, ja bih joj priviknuo, neka se ugledava u Grka Ksenofona, koji je revno vezbao svoje telo, a uporedo svom ozbiljnošću napajao i duh svoj mudrom naukom Sokratovom primičući se tako uzoru grčke kalokagatije, koja učini helenski narod za sve vekove neumrlim.« (Reč Mije Vambergera prigodom proslave desetogodišnjice »Hrvatskog Sokola« u Karlovcu).

Pokojni Mijo bio je po rođenju Slovenac, ali poput svog zemljaka Stanka Vraza i delotvoran dobar Hrvat. Medutim svi, koji ga poznavamo, znadosmo, da je nadasve najbolji Jugosloven. Tome je najboljim svedočanstvom jedno njegovo pismo — a on ih se sva lepo pisao! — koje mi je napisao povodom mog prevoda Majsarykove knjige »Kako valja raditi?«, kad su kod nas divljale partijske i nacionalne orgije, »skidanje glave« i uništavanje egzistencije, a s druge strane već počela ubijati svest uzajamnih veza svih Slovena. On je sa velikim Ta-citom rekao i napisao kratko i jezgrovito: »Amice, haec sunt tempora infesta virtutibus« (»Prijatelju, to su vremena neprijateljska za vrline«). A onda je dodao još na grčkom jeziku: »Starim i uvek se vezbam...«

Eto, to je bio Mijin odgovor na »tempora infesta virtutibus!«

Zato neka je večna slava i trajna uspomena bratu Miji Vambergeru, dobrom čoveku, Jugoslovenu i Slovenu!

LEON TIČAR (Rimske toplice):

Sestri Mariji Zupanovi v spomin

In zopet smo položili u grob mlado življenje, mlado hrepenenje srce, ki je nehale biti v zorni mladosti. Iz naših vrst nam je zopet kruta usoda iztrgala vrlo in vneto Sokoliko sestru Marijo Zupanovo. Kot da je prokletstvo leglo med nas in že je tista smrt tako groz-

†
Sestra
Marija
Zupanova

na in strašna drugič prestopila prag naših vrst in si izbrala Tebe za žrtev. In v tisti bolesti, ki smo jo še čutili od ravnokar doživljenih dni, ko smo izgubili sestru Plazarjevo, nam je stisnila srce vest, da si nas v tako kratkem času kot druga zapustila Ti, draga nam sestra Zupanova.

In danes se mi zdi, kakor da so sli mi mene dnevi življenja pretpiti z bolešću. Bela žena Ti je zapela pesem, tisto visoko pesem o smrti, ki smo jo slišali vsi. Skozi noč in dan je šla in pela je o Tebi in pela je o življenju, ki ga ni več. Poslušali smo to pesem, trpeli v srcu in dnevi in ure in tiste minute so šle mimo nas, drvele so in hitele v brezdalje — le kelih trpljenja ni šel mimo nas. Tebe smo gledali, ko si spala in sanjala o smrti — življenja Ti ni bilo mar. Tvojo žalostno mater smo tolažili, ko ni mogla najti tolažbe. Toda vsaka beseda, ki je prišla, je bila le grenko-sladek spomin

na Te — bila je beseda, ki ni mogla nadomestiti v ljubečem srcu Tvoje izgube. Pa so jokali, prosili — Ti pa si ostala tiha in nema in gledala v večnost...

Smrt Ti je pritisnila na čelo in ustna mrzel mrtvaški poljub, samo oči si zaprla in vest o smrti je bila žalostna, bridka resnica. Šele tu so se križala naša pota — pota življenja in smrti; govorili smo o Tebi, pa nas nisi razumela. Tvoj sokolski duh je plaval nad nami in nismo ga domeli, zakaj zrla si v večnost, mi pa v življenje brez Tebe...

Kako si mogla umreti, draga sestra, v popolni zavesti, zroč življenju in smrti naproti? Da, to je bilo najhujše — umreti v zavesti brez bratov in sester, ki Ti niso mogli od pomoči! Omahnila si in z mrtvaško ledenim čelom poslednjič poljubila mater zemljo, ki Te je sprejela v svoje hladno okrilje. Tamkaj spiš zdaj, sanjaš sladko, brez bolesti, brez skrbi, v srcih naših bratov sester vedre dneve smrti kali.

Slava Tvojemu spominu, draga nam sestra, spi sladko v zemlji domačih Plast domače grude Te je zagrla, v nje naročju je utihnil Tvoj glas. Kot list, ki ga nosi veter, Te je ostavilo življenje. Ni to krivica življenja, ki ne izbira, temveč pobira brez razlike tudi tiste, se nerazvete cvetove življenja, tudi tiste, ki so ves čas stali ob naši strani in gojili ter zvesto branili našo sokolsko idejo? Življenja opoj si izpila do dna... Niso Ti bili sojeni lepši in daljši dnevi; poslovala si se in odšla iz naših vrst brez besede.

Danes na tem mestu se naj poslovim od Tebe, zvesta sestra Zupanova, danes Ti naj zakličem zadnji sokolski Zdravo! — Dal Bog, da ne v tretje še tretji tako tragično preminuli sestri Sokolici iz naših vrst.

Kot črne in tesne noči so ti dnevi, ki ždijo nad nami... Z bolešću in strahom živimo v njih in mislimo nate... umrla si... hladen jescenski dih je zavel zvečer nad dolino; pol tiho, skrivnostno je završalo v vrhovih žaluž, ki se v teh črnih jescenskih nočeh klanjajo Tvojemu spominu, nad grobovi pa razpenja krila črna smrt...

Mi imamo dosta primera u našoj istoriji, koji nam govore, da naš narod ima pored svojih dobrih, u isto vreme, i hrdavih strana. Karakteristika je našega naroda, da se u svojoj slobodi mnogo razmazi i lako zaboravlja put kojim je došao do nje. Mi moramo zadržati, ono što je nama dobro, ali najpre moramo da se izležimo od onoga, što nam ne valja. Sa ovo nekolicom očitih primera ja sam se postavio da ubedim oficire nastavnike naših mladih vojnika, da je njihova dužnost, da pored nastavnog programa, obuču i sprema svoje vojnike i u sokolskom pravcu fizički i idejno. Za sve ovo ima dosta vremena, sredstava i mogućnosti samo, ako kod oficira bude dobre volje i ljubavi prema velikoj sokolovskoj ideji. Neka svaki oficir dobro zapamti, da se pojam i zadatak vojske podudara sa pojmom i zadatkom Sokolstva, jer jedno i drugo idu uporedo i vode ka jednome i istome cilju.

Spremiti jednoga vojnika samo u strogim granicama programa može se reći da je uspeh postignut dobar i svaki nastavnik može se opravdati kod svog pretpostavljenog starešine, jer je radio onoliko, koliko je morao i koliko mu je naređeno. No, kod takvog starešine može se reći da nije bilo dobre volje i inicijative da od jednog tako

dobro spremljenog vojnika, izradi isto vreme i dobrog Sokola, te na taj način da bude opravdan i ispravan, ne samo pred svojim pretpostavljenim, nego i pred svojim savešću.

Sokolu samo pripada slava Obilica. Sokolu se samo može reći:

»Obilicu zmaju ognjevit, ko te gleda bliježe mu oči, svagda će te svetkovat junaci.«

U prednjem izlaganju rečeno je što je dužnost roditelja i učitelja u pogledu vaspitavanja naše omladine, a kratko je napomenuto, kakva bi trebala da bude uloga oficira u ovome pravcu. No, sa svim ovim nije rečeno sve ono, što zahteva veliki zadatak, o kome se ovdje govori, jer bi to bilo nemoguće, a i suviše iznositi u ovoj prilici. Glavno je znati i čvrsto verovati: Ako roditelji, učitelji (nastavnici) i oficiri, svaki u svome delokrugu, budu radili savesno, sporazumno, iskreno i predano, imaćemo kroz vrlo kratko vreme najhrabriju vojsku i najčestitiji narod, stvorivši veliku i sokolskim duhom zadobenu jugoslovensku naciju, koju nikada i nikakvi neprijatelji neće moći pobediti.

Ovo verujem i upamtimo. Jer: »Nada nema pravo niuko, do u Boga i u svoje ruke!« (Konac.)

ING. LADO BEVC (Ljubljana):

Sokolski Tabor

Nastopni nagovor telovadnim oddelkom Sokola Ljubljana I (Tabor).

Borci, Sokoli! Gojite v tem hramu dela in sile bratstvo in svobodo! Prapor navdušenja, ogenj srca, plapolajta visoko! Sokolski Tabor, zgrajen v ljubezni in žrtvah, bodi živi vir večno mladega življenja, studenec lepote in vrlin za ves naš rod! (Napis nad vhodom v Sokolski dom na Taboru).

Deci.

Ko so vas starši poslali v sokolsko telovadnico, so sledili pozivu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je v proglasu z dne 28. januarja 1930. zaklical vsem očetom in materam: »Pustite deco k nam, ker sta lepota in

na našem ponosnem sokolskem Taboru. Kot pravim Sokolom in Sokolicam vam to navdušenje ostane trajno. Visoko plapolajta ogenj srca vam bo kazal pot, po kateri boste v izvrševanju sokolskih idej bratstva, enakosti, svobode korakali z narodom u njegovo boljše, svetlo bodočnost.

Ozirajte se na svetle vzore, ki nam jih preobilo nudi zgodovina velikih borb našega naroda!

Požrtvovalnost in plemenita tekmaja naj Vas vodita do ponovnih in vedno večjih uspehov.

Bodite ponosni, da spadate na sokolski Tabor! Ta ponos naj vas krepi v moralni trdnosti, doslednosti, vztrajnosti in značajnosti. Gojite v sebi so-

Za dosego ideala človeške popolnosti se moramo oborožiti z vsemi sokolskimi vrlinami. Vrine so: moralna trdnost, jeklen, plemenit in neomajen značaj, narodni pogos, državljanska samozavest, doslednost, vztrajnost, nesebičnost, bratska vzajemnost, treznost, vzdržnost, disciplina, red, točnost, skratka vse odlike, ki nas vodijo k stalnemu napredku in nam omogočijo uresničenje velikih sokolskih idealov: resnice, pravice, lepote.

Tabor s člani, ki bodo stremeli za dosego sokolskih vrlin in jih tudi dosegli, naj postane v resnici

Sokolski Tabor.

Tabor Sokolstva.

Tabor narodne misli in napredka, studenec lepote in vrlin za ves naš rod. Za vse to se bomo borili!

Borci, Sokoli, Sokolice:

Zdravo!

KNJIGE I LISTOVI

»SOKOLSKIE LISTY«.

Primili smo poslednji dvobroj (3-4) časopisa lužičko-srpskog Sokolstva »Sokolske listy«. Sadržava mnoge idejne i informativne članke. Na čelu lista je pesma Čišinskog »Serbska roztohanosć, a nato sledi referat o saradnji lužičkog Sokolstva na svelužičkom taboru u Rakecamu (Hoyerswerda). Starešina LSSZ br. Jakub Šajba prikazuje pretsleetske dane I. svesokolskog sleta SKJ u Beogradu. Članak je pisan toplo, iz svakog redka odseva piščeva velika ljubav prema sokolovskoj misli i jugoslovenskom narodu. Referat o glavnim sletskim danima doneće naredni broj »Sokolskih listova«. U članu »Samson i Delila« nastupa Wahnjoš protiv onih lužičkih narodnjaka, koji se žene sa Nemkinjama, zbog čega postaju mlaki u nacionalnom pokretu. Michal Nawka piše protiv pušenja. Sledi još niz sitnih članaka, vesti iz saveza i vesti iz društava.

SOKOLSKA POZORIŠNA BIBLIOTEKA.

Lužičko-srpski sokolski savez počeo je izdavati Sokolsku pozorišnu biblioteku, koja će redovito donositi isključivo u sokolskom duhu pisane pozorišne komade. Prvi svezak donosi igru »Kako je Slavoš došao u Sokol«, koju je po češkom originalu br. Pospisila priredio za lužičko-srpske prilike br. Měrcin Nowak. Knjiga će dobro služiti sokolovskoj propagandi u srpskoj Lužici.

NA POČETKU ŠKOLSKJE GODINE.

Mnoge napredne države, u cilju opće prosvete bez koje nema selekcije, to jest izbora najboljih, upostavile su posebne škole, po kojima učenici dobivaju pismenim putem srednjoškolsku naobrazbu učeći kod svoje kuće i tako svaki čovek, bilo u kojim prilikama, pa i najtežim, može da se prosvetli pomoću Dopsne škole i da steče školsku kvalifikaciju. Takovu školu osnovao je u Sarajevu još pre pet godina Vidovićev Prosvetno-etički pokret i ona je dala do danas mnogo povoljnih rezultata. Pošto se pripreme za ispite pismenim putem u saobraćaju sa profesorima, učeći iz svezaka

za samouke i odašiljući profesorima svoje zadatke na pregled i korekturu, učenici Dopsne škole, ako im je potrebna školska kvalifikacija, polažu ispite u državnoj srednjoj školi. Tako stečene svedodžbe jesu ravne svedodžbama redovnih daka, te učenici Dopsne škole mogu da nastave više nauke na univerzi. Prospekte šalje besplatno Direkcija Vidovićev Dopsne škole u Sarajevu.

Preporučamo braći i sestrama, koji posećuju Zagreb, restauraciju »Varošku Pivnicu« i »Kavana Medulić«. Citajte naš oglas.

Na I. drž. šumarskoj i lovačkoj izložbi, koja se održaje pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja na velesajmu u Ljubljani od 31. VIII. do 15. IX. ove god. sodeluje čitava naša država.

Zadaća šumarske izložbe biće ne samo, da posjetnicima pokaže u preglednim tabelama, modelima i uzorcima šumu i šumske prilike, te racionalnog gospodarenja sa šumama u pogledu uzgoja, iskorišćavanja, zaštite i obrane, kao i delovanje onih važnih grana, koje su sa šumarstvom u uskoj vezi, već i da podade širim slojevima naroda pouku i spoznaj, od kolike je važnosti šuma kako za pojedinca tako i za državu. Dalje, da pobudi u narodu zanimanje za uzgoj, njegu i zaštitu šume kao eminentnog dijela narodnog bogatstva i pokaže mu racionalnu uporabu različitih šumskih proizvoda.

Osim toga cilj je ovaj izložbi, da se nadu nove i učvrste stare trgovačke veze i da vrši propagandu za šumarsku — kao najjaču domaću industriju.

Lovačka izložba imaće da jasno prikaže veliko značenje lovstva u narodnom gospodarstvu, sve vrste naše korisne i štetne divljači, gajenje korisne divljači, zaštitu lova, kinologiju i industrijske grane, koje su u vezi s lovstvom.

Na osnovu sajamske legitimacije željeznička vožnja u pola cijene. Legitimacije prodavaju po Din 30 sve veće banke i putnički biro u državi.

ZA MAJKU PK. BR. MALEJA.

Prinos Sokolovskog društva Slov. Konjice.

Jugoslovenska Sokolska Matica u Ljubljani primila je od Sokolovskog društva Slov. Konjice iznos od 600 Din namenjen majci pk. brata Maleja.

Deset godina plodnog rada Sokolovskog društva Čuprija

Pregled rada od 1920.—1930. g.

Posle rata, od predratnog Sokolovskog društva »Dušan Silni« ostao je samo kostur jednog razlupanog razboja, koji je upravo i dao povoda da

Brat Franjo Zajic, starešina Sokolovskog društva Čuprija

se društvo ponovo reorganizira. Pri kupljani su podatci i saznaje se da je društvo pre rata imalo lep broj sprava i da je bilo na zavidnoj visini. Da bi se društvo bar u koliko obnovilo, prijavljuje se sudu gubitak ovih sprava, koje je neprijatelj namerno uništio i uspeva se da se društvu podeli ratna šteta u dinara 22.000 od kojih je, kasnije, jedna obveznica ratne štete dobila zgoditak od 25.000 Din.

Odmah zatim, 6. februara 1921. g. sastaju se prijatelji i pobornici Sokolstva, stavlajući na čelo brata Stevu Čuturila, direktora gimnazije i održavaju konferenciju i time obnavljaju društvo, koje nosi naziv Sokolovsko društvo Dušan Silni. Radi izvođenja svijih prethodnih poslova stvara se privremena uprava koju sačinjavaju ugledne ličnosti iz varoši na čelu sa br. Zajicem Franom, gen. direktorom šecerane.

Naredne, 1922. godine društvo priređuje svoj prvi javan čas. Večbanja su održavana u varoši, no pod vrlo nepovoljnim uslovima i sa vrlo malim brojem ušabaca. Iste godine, meseca septembra, brat Zajic, uviđajući potrebu večbanja, omogućava ovima da večbaju u prostorijama šecerane, pod mnogo povoljnijim uslovima.

Godina 1923. značajna je za naše društvo. Te godine podiže se na zemljištu fabrike šecerane zgrada i predaje društvu kao večbaonica. Zgrada je podignuta od strane šecerane, zaslugom br. Zajice. Iste godine, društvo, koje je do tada pripadalo župi Zajice, prelazi prema novoj podeli u župu Kragujevac. Svoj naziv Sokolovsko društvo Dušan Silni zamenjuje imenom Sokolovsko društvo u Čupriji.

Sedmog oktobra otvara se sokolana, koja već snabdevena svima spravama i predaje bratu načelniku na upotrebu. Društvo stoji na čvrste noge i već iste godine šalje utakmičarska odeljenja za slet naše župe i zauzima treće mesto. Prisustvuje svečanom osvećenju župske zastave.

Odmah zatim, 1924. g. vrše se spremanja za pokrajinski slet u Sarajevu i pripreme za naše javne nastupe. Društvo uspeva da pored većeg broja večbača spremi i dva odeljenja

utakmičara, koja na sletu u Sarajevu zauzimaju prva mesta.

Godina 1925. prolazi u istrajnom radu i spremanju za 8. svesokolski slet u Pragu. I ove godine društvo priređuje javan nastup, koji pored moralne, uspeva i sa finansijske strane.

Godina 1926. zabeležena je krupnim slovima u istoriji našega društva. 23. maja društvo osveštava svoju društvenu zastavu, simbol narodnog jedinstva, bratske ljubavi, jednakosti i pravičnosti. Sama svečanost pomućena je bila gubitkom kume zastave pok. sestre Joške Zajicove, supruge uvaženoga brata starešine. Ovom prilikom priređen je javan čas uz sudelovanje br. društava iz Paraćina i Jagodine. — Ova godina značajna je i stoga, što je tada pokrenuto pitanje izgradnje sokolovskog doma u Čupriji. Osniva se i naročiti odbor, kome je stavljeno u dužnost da pokrene življu akciju, kako bi društvo došlo do svog vlastitog doma. Nažalost i pored žive akcije nije se mogao ostvariti naš san i posle nekoliko pokušaja cela se akcija ostavi boljoj budućnosti. No društvo nastavlja sa članom dalje svoj rad šireći sokolovsku misao u šire slojeve. Iste godine, kada je br. društvo u Svilajincu već popustilo i kada je na župskoj skupštini u Jagodini pao predlog da se društvo briše, naše društvo opet stupa u akciju na čelu sa braćom: Zajicem, Trčkom i Jankovićem i na predlog br. Zajice, ova dvojica pohode Svilajinac, skupljaju najvrednije građane sa kojima u prisustvu takoreći cele opštinske uprave, održavaju sednicu u sali opštinskog suda i uspevaju da ubeđe prisutne da je Sokolstvo od presudnog značaja po naše narodno jedinstvo i po vaskoliko Slovenstvo. Nekoliko dana posle toga, društvo održava javan čas u Svilajincu sa uspehom i govor br. načelnika uspeva da zagreje i šire građanstvo za sokolovsku stvar. Sokolovsko društvo u Svilajincu je spašeno, seme bačeno urodilo je plodom.

Ova 1926. godina značajna je za celo slovensko Sokolstvo, značajna je i za naše društvo. Mnogi članovi našeg društva polaze na 8. svesokolski slet u zlatan Prag i bratime se sa gostoljubivom braćom Čehoslovacima.

U godini 1927. društvo sprema svoje članstvo za drugi slet šumadijske sokolske župe u Kragujevac. I pored većeg broja večbača, daje i dva odeljenja utakmičara. Iste godine pravi posetu br. društvu Kruševac, prilikom polaganja kamena temeljca za Sokolski dom. Stanje dr. Malejine na zavidnoj visini. Fond za izgradnju doma postigao je sumu od 70.000 dinara.

Godine 1928. opaža se intenzivniji rad u društvu. Pored javnog časa i nekoliko zabava i predavanja, društvo je sudelovalo na javnom času u Paraćinu i osvećenju sokolane u Kruševcu. Značajna je naša poseta Južnoj Srbiji pre Vidovdana i župskog sleta u Skoplju na sam Vidovdan. Mnogobrojna braća i sestre pod vodstvom brata načelnika krenuli su u J. Srbiju. U Kočanima su priredili javan čas, a u Stipu prisustvovali pomenu palim borcima na Bregalnici. Najzad uzeli su učešće na župskom sletu u Skoplju.

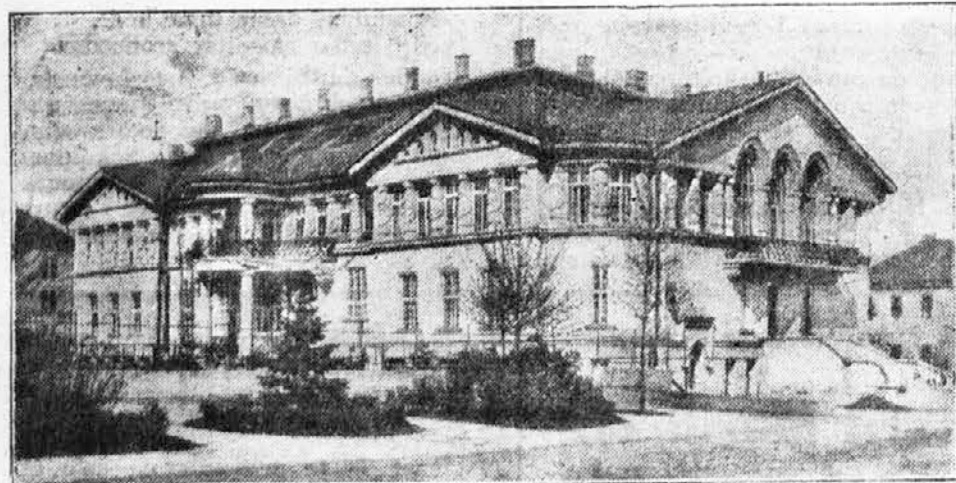
Najplodniji rad u našem društvu, jeste rad u godini 1929. Ovde smo se pokazali na dostojnoj visini, jer smo na glavnoj skupštini župe u Čačku, primili na sebe treći župski slet i time pokazali sposobnost u organizovanju priredbi većeg stila. Zahvaljujući požrtvovnom i neumornom radu vredne uprave održan je treći slet šumadijske sokolske župe 10.—12. avgusta u Čupriji, koji je imao veliki moralan, a i zavidan materijalni uspeh. Pored društava naše župe, ovaj slet su posetila i društva: Kumanovo, Skoplje, Vranje, Niš, Zajicear, Kriva Palanka, Požarevac, Beograd, Batajnica i Pančevo. Zastupljena je bila i kraljevska vlada, ministarstvo prosvete, savezna uprava i savezna načelnikstvo. Pored moralnog i finansijskog značaja za društvo, ovaj slet bio je značajan i za samu varoš. Slet je bio ujedno smotra kao i manifestacija predstojećem svesokolovskom sletu u Beogradu. Sokolovska društva iz drugih župa popunila su naše redove i pomogli našoj tehničkoj strani te možemo mirne duše čekati 1930. godinu.

Godina 1930. značajna u istoriji našeg jugoslovenskog Sokolstva, ne samo ovoga već i celog jugoslovenskog naroda. Osnivanjem Sokola kraljevine Jugoslavije, naš Savez listom prelazi u novu organizaciju. I naše društvo svesno svoje patriotske dužnosti, zapojeno idejom narodnog jedinstva, držeći se devize: jedna država, jedan narod, jedno Sokolstvo, stupa u novu organizaciju, svesni da time pomažemo akt Nj. V. Kralja u izgradnji velike i nedeljive Jugoslavije, naše mile otadžbine.

26. maj mora biti zabeležen zlatnim slovima u istoriji našega društva, jer je toga dana, na sednici upravnog odbora, definitivno rešeno da se kupi zemljište, na kome će se podići Sokolski dom. Društvena uprava nije mogla učiniti bolju odluku od ove, a od našeg građanstva zavisi, kada će se udariti i temelji ovoga doma.

Na čelu društva od obnavljanja pa i danas stoji vredni br. Zajic Franja, gen. direktor šecerane.

Zdravo!

Dom Sokolovskog društva Ljubljana I — Tabor

zdravje njenega življenja na prostranah livadah slovenske sokolske misli! S svojom odličnošću so vaši starši izkazali zaupanje sokolovskoj ideji in ljubezni do sokolovskoga Tabora, kateremu so poverili vašo sokolovsko vzgojo. Izročam vam iskrene sokolovske pozdrave za vaše starše, s katerimi bomo budno motrili vaš napredek in se ga obenem z njimi veselili.

Pomnite, da naj bo sokolovski Tabor živ vir večno mladega življenja, studenec lepote in vrlin za ves naš rod.

V sokolovski telovadnici se deca nauči mnogo lepega in koristnega. Vzrastite v sokolovski vzgoji pri telovadnji in drugem pouku tako, da postane zdrava telesa in zdrava duha.

Učite se spoštovati resnico in pravico!

Oklenite se Tabora in izpolnjujte sokolovske nauke, ker hranijo v sebi vzvišeno lepoto!

Govorite o Sokolstvu vedno in povsod z navdušenjem in resno voljo, da sledite svojim sokolovskim vzgojiteljem in vzgojiteljicam na poti do krasnega cilja, ki naj bo v tem, da boste postali vzorni Sokoli in Sokolice.

Vztrajajte na tej poti, ne opustite nobene prilike, da bi ne pohiteli v naš lep, močnejši sokolovski hram!

Vaši sokolovski bodočnosti: Zdravo!

Naraščaju.

Nad vhodom v sokolovski dom na Taboru je napis »Prapor navdušenja, ogenj srca, plapolajta visoko!«

In res! Sokolovska ideja zasluži, da z navdušenjem vstopajo v vrste njenih pobornikov vsi, ki hočejo zmago resnice, pravice, lepote.

Vaše navdušenje za sokolovsko stvar bo doseglo vrhunec takrat, ko boste postali vzorni člani in članice Sokola

Obznana i apel

Iz Zenske zanatske škole u Jagodini nestala je između 10.—15. juna od zastave, koja je u ovoj izradena, a pozlaćena je tam. Sokol. društvu Zenska podružina, jedna njena strana (pola, polovina). Ona je bele boje, razmere u kvadratu 1:10 m, bez napisa; u sredini je najfinijom svilom u najprirodnijim nijansama boja puno izvezen soko u letu sa okolo po kraju motivima prirodnih boja vinovog lišća, grozdova, kukuruza i dr. Zastava je ista kao i br. društva Zemun, jer ovo je druga po nacrtu br. ing. M. Korunovića.

Ma da je sumnjivo iz više razlo-

ga, da bi ova nestala strana bila kome društvu ili i privatnom licu ponudena na prodaju, bilo cela strana kakva je već, bilo sa izvađenim sokolom i stavljenim na drugu materiju sa drugim motivima, ili sam soko, bilo za zastavu, ili za jasličicu, za zidni ukras ili ma za što drugo — mole se bratska društva i braća Sokoli, a naročito sestre Sokolice, da, ma gde i kod koga bude to primećeno, odmah preko starišinstva svoga društva stvar prijave svojoj policijskoj vlasti radi uhapšenja, a u isto vreme i društvu Jagodina radi njegovog daljeg postupanja.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Sastanak predstavnika župa iz Dravske banovine

U sredu, 20. augusta o. g. sakupili su se u Ljubljani, u prostorijama Jugoslovenske Sokolske Matice u Narodnom domu predstavnici svih pet župa iz Dravske banovine, da se posavetuju o internim sokolskim pitanjima osobito obzirom na buduću razvoj Sokolstva. Naročito se je pažnja posvetila gospodarskom stanju sokolskih društava i društvenih domova, koji su se dosada sagradili i koji će se podignuti idućih godina. Pri nekim društvima, pitanje vežbaonice i vežbašta čini velikih zapreka pravome razvoju. Zato je i bila težnja sokolskih radnika da zajednički pretresu takova pitanja i da predstavnicima Saveza iznesu u tom pogledu svoja mišljenja. Za razvoj sokolskih društava i sokolskih četa baš u sadanje vreme od velike je važnosti također pitanje stalnih prednjačkih škola. U tom pogledu predstavnici župa podali su veoma važna obaveštenja i saglasili se, da se u najkraće vreme za svu župu Dravske banovine priredi zajednički veći prednjački tečaj za vodnike dece i narastaja i naravno posebni tečaj za vodnike članskih odeli. Nadalje stvoreni su odgovarajući zaključci glede organizacije telovežbačkih škola. Zatim se potanko raspravljalo o sadanjem življenju sokolskom radu. U tom pogledu odobrilo se je postupanje pojedinih župskih uprava te se je svim nazočnima poslalo upute, kako da u buduću postu-

paju pri ustanovljenju sokolskih četa i društava. Svakako savetovaće se Savezu, da se pravilnik za sokolske čete u nekim točkama upotpuni odnosno promeni. — Pristupne prijavnice za novo članstvo daju se u nakladi Jugoslovenske Sokolske Matice. — Zanimivi su bili referati u pogledu sokolskog nastojanja i rada na polju omladinskog uzgoja i učvršćenja sokolske misli među članstvom. Sokolstvu se tu otvara veliko polje rada; moraju se samo naći sredstva i putevi, da se ove zadaće uspešno reše. Pre svega trebaće naravno velik broj prednjaka, uzgojitelja, koji će umeti da sa svojim sokolskom uzgojnom metodom i poznavanjem vežbovnih i sportskih grana prikupe narastaj i decu. — Na koncu posvetila se je pažnja i priredbama većeg stila, koje se nameravaju održati sledeće godine u Dravskoj banovini i koje bi bile obavezne za sve župe toga kraja. Pri tome se je također istakla misao održanja pokrajinskog sleta u Mariboru 1931. g. — Nakon što su se rešila izvesna detaljna pitanja interne naravi župa, okružja i društava, bio je sastanak zaključen. Sednicu je vodio I. zam. starišine Saveza br. Gangl, a referate podneli su svi predstavnici župa. Istaknuta je želja, da bi slične sastanke održavali župski česće i delegati ostalih župa po svim našim banovinama, kako je to bilo 1929. g.

ŽUPA LJUBLJANA

POZIV NA PREDNJAŠKI TEČAJ SOKOLSKO ŽUPE LJUBLJANA.

Najlepši, najnesrećniji, a najteži posel u Sokolstvu leži na prednjaštvu. Sokolsko društvo brez prednjaškog zbora ni na trdih nogah in se prej ali slej pogubi. Vse drugo more biti u društvu slabo, ali dokler je prednjaški zbor dober, je temelj društva nerazrušen. »Tam, kjer je prednjaški zbor prav urejen, ne more društvo zdaj umirati, zdaj zopet se buditi k novemu življenju,« pravi Tyrš. Menda ni treba posebej poudarjati, da nam manjka pravih, resnično navdušenih prednjakov in prednjakic, ki bi znali z vgladom in z živo besedo voditi podrejeni članstvo po pravi sokolski poti. Da bi se vsaj deloma zadostilo potrebam in pomagalo zlasti onim novim društvom, ki še nimajo stalnega prednjaškega zbora, je sklenilo župno načelnništvo prirediti župni prednjaški tečaj za člane in članice, ki se bo vršil od 14. do 28. septembra t. l. v Ljubljani.

Za sprejem v tečaj zahtevamo samo, da je pripravljen (priglasenka) prožet s sokolskim duhom, krepke volje za delo in popolnoma zdrav. Opozarjamo pa vsa društvena načelnštva da se pri izbiri ozirajo predvsem na člane in članice načelnštva in prednjaškega zbora in predvsem pa na one,

ki imajo veselje do prednjaštva. Pošljite v tečaj le resnično najboljši svoje telovadce in telovadke in ne morda samo one, ki imajo slučajno čas, od katerih pa društvo pozneje ne bo imelo velikih koristi. Ne glejte na gmotne stroške, kajti ti se bodo stotero obrestovali.

Stroške za tečaj z vso oskrbo prehrane in prenočišča bodo znašali 500 Din, kateri znesek je poslali župni upravi obnem s prijavo. Stroške za vožnjo v Ljubljano in nazaj mora plačati društvo samo.

Vsako društvo je obvezno, da pošlje v tečaj vsaj enega svojega najboljšega telovadca in vsaj eno svojo najboljšo telovadko. Za ona društva, ki zaradi gmotnih razmer tega ne bi mogla storiti, je v tečaju rezervirano nekaj prostih mest, za katere pa je treba posebej prositi župno upravo in o sprejemu odloča župno načelnštvo.

Prijave za tečaj je treba poslati župnemu načelnštvu najkasneje do 10. septembra 1930. Kasneje došle prijave se ne bodo vzele v obzir.

Vsi udeleženci tečaja se morajo zbrati v ponedeljek dne 15. septembra t. l. ob 9. uri zjutraj v odborovi sobi »Ljubljanskega Sokola«, Narodni dom (vhod z Bleilsve ceste).

Zdravo!

Župno načelnštvo.

ŽUPA BJEOVAR

SOKOLSKO DRUŠTVO DARUVAR.

Sokolsko društvo Daruvar održalo je dne 10. augusta, u nedelju posle podne u obližnjem mestu Siraču, radi sokolske propagande i osnivanja Sokola, svoju drugu javnu vežbu.

Iz Daruvara je pošlo oko 50 članova Sokola vežbača i drugih pod vodstvom starišine br. Martinovića Milosa, zam. starišine br. Milica Šćepana, blagajnika br. Miokovića, profesora br. Burijana, načelnika br. Momčilovića Dušana i sestre načelnice Knitlove. Sokoli su pošli vozom sa društvenom muzikom u 13 i po časova, gde su malo kasnije stigli Sokoli iz Pakraca također sa svojom društvenom muzikom.

Vežba je otpočela u 4 sata popodne, pre koje je starišina br. Martinović održao lep govor, a potom je završila državna himna.

Vežba se sastojala iz 9 tačaka, koje je uspešno vodio načelnik br. Momčilović, i načelnica sestra Knitlova.

Sve su tačke upravo lepo izvedene blagodarći agilnosti vrednih sokolskih radnika br. Momčilovića i sestre Knitlove, kao svih vežbača, koji Soko u Daruvaru dugoše na zavidnu visinu, te je ovo društvo postalo jedno od najjačih u župi Belovar.

Soko u Daruvaru, kao okrugu sokolskom, otpočeo je da osniva društva u okolini, sreću daruvarskom, odmah posle osnovanog novog društva u Končanici. U ovom programu je stavio osnivanje društava u: Dežanovcu (za 10. august), Bastaju, Bjelovcu i dr. mestima, tako da će Soko okruga Daruvar imati, pored postojećih 5 društava, još 4 nova društva najkasnije do polovine septembra meseca.

SOKOLSKO DRUŠTVO PREVALJE.

V nedelju dne 3. avgusta t. l. je imelo Sokolsko društvo Prevalje svoj letni nastup na letnem telovadištu. Pri tej prilici se je pokazalo, kako nužno je bilo potrebna ureditev letne telovadišča, ker se je zaradi tega telovadba to leto intenzivno gojila in je društvo postalo neodvisno glede prostora za javne nastupe.

Prireditev je bila v vsakem oziru zadovoljliva, tako glede nastopov, kakor glede obiska, dasiravno je malo preje deževalo. Občinstvo je nagovoril starosta brat dr. Reichman, ki je pozdravil zastopnika mariborske župe brata dr. Irgoliča in razložil pomen Sokola kraljevine Jugoslavije.

Nastopili so pod vodstvom načelnika brata Vidmarja in načelnice sestre Mastekove vsi oddelki domačega društva, sodelovala pa so bratska sosedna društva Črna, Slovenjgradec, Dravograd, Vuzenica in Ruše. S posebnim točko so nastopile sestre iz Ruš pod vodstvom načelnice sestre Bčele. Za krasno izvajanje »Petke« so žele buren aplavz, istotako naraščajnice iz Vuzenice, ki so pod vodstvom načelnika br. Mravljaka izvajale proste vaje s kiji. Telovadba na drogu, bradlji in krogih se je vršila istočasno in je jako ugajala.

Prireditev je bila brez alkohola, poskrbljeno pa je bilo za okrepčila z obloženimi kruhi in malinovcem, kjer sta občinstvu neumorno stregli sestri Reichmanova in Brazova.

SOKOLSKO DRUŠTVO PTUJ.

Sv. Urban v Slov. goricah: V nedeljo dne 3. avgusta je bil za nas pomemben dan, vršilo se je namreč veliko sokolsko slavlje ob prilici prvega telovadnega nastopa naše mlade sokolske čete. Hiše od šole do telovadišča so bile domala vse okrašene z dr. žvami trobojnicami, kar je dalo kraju posebno svečano lice. — Že ob 14. uri se je začelo zbirati pred šolo domače ljudstvo, število teh pa se je še povečalo po večernicah in ko so prišli v velikem številu gostje, posebno iz Ptuj, St. Lenarta in tudi bližnje okolice.

Po večernicah se je formirala povorka s ptujskim praporom in domačo godbo na čelu in odkorakala na telovadišče, ki je bilo prav lepo urejeno in okrašeno. Povorka, v kateri so korakali deca, članice, naraščaj in člani in ki jo je zaključila četa domačih fantov v lepih narodnih telovnikih in v črnih kratkih hlačah ter šajkačami, se je razporedila po telovadišču, obkrožena z množico domačinov in gostov. Vsem navzočnim je izpregovoril dobrodošlico župan g. Rašl s prav prišrčnim nagovorom. Za njim sta izrekla pozdrav se starosta in podstarosta čete brata Rakuša in šolski upravitelj Kocmut, nato pa načelnik brat Majcen, ki je zaključil svoj govor z vzklikom kralju Aleksandru in starostu kraljeviču Petru, kateremu so se pridružili vsi navzočni. V imenu župe pa je pozdravil domačine in Sokole še župni starosta br. dr. Kovačič. S tem je bil prvi del sporeda zaključen in sledil je telovadni nastop, katerega je otvorila ženska deca s prostimi vajami na petje pod vodstvom sestre Kirbišev. Sledila je moška deca z br. Majcenom, nato članice, na čelu jim br. Kocmut ml., nato pa četa krepkih fantov v predpisanim kroju, ki jo je vodil br. načelnik Majcen. Veselili smo se ob nastupu kmečke dece, izenadile so nas članice, kmečka dekleta, ki so pokazale toliko izurjenosti pri prostih vajah, še bolj pa smo se divili strunastemu nastupu domačih fantov, ki so izvajali vaje za Beograd. Bratom vadišteljem in s. vadišteljici, posebno pa načelniku br. Majcenu, moremo le čestitati k lepemu uspehu.

Za domačimi oddelki je nastopila četa pontonirkega bataljona iz Ptuja in izvajala prav strumno in skladno vaje s puškami ter žela burno priznanje. Za orodno telovadbo so sledile ptujске naraščajnice, nato pa vaje članov in članic iz Ptuja in Sv. Lenarta. Nastop so zaključili ptujski naraščaj-

niki z Murnikovim Turškim maršem in Carmen.

Ves nastop je dokazal, da je naša četa pri Sv. Urbanu močna sokolska postojanka v Slovenskih goricah, kateri želimo še mnogo uspehov in razmaha, krajem pa, kjer se še ne snujejo sokolske čete, naj bo Sv. Urban v dokaz, da more Sokolstvo tudi na vasi razprostrti svoja krila. Zdravo!

S. K.

IZ MURSKEGA SOKOLSKEGA OKROŽJA.

Polletna bilanca teh. in prosv. dela.

Za nami je po leta zadovoljivega dela v novem Sokolu. Kakor v starem JSS, tako je to okrožje tudi v SKJ v polnem razmahu. Z veseljem konstatiramo porast v skoro vseh oddelkih, posebno v članskih (moški), kar pripisujemo predvsem raznim dobrinam sok. zakona (voj. ugodnosti!). Prirediti bo treba (po zakonu) še šolsko mladino, ker opazamo pri mladinskih oddelkih mnogo premajhno število dece!

Okrožje je obogatelo na 2 društvih: Dolnja Lendava, ki smo jo prevzeli iz Drav. okrožja in novo ustanovljeno društvo Salovci, ravno na meji proti Madjarski. Poig teh so na vidiku še sokolske čete, tako, da bo kmalu kličo sokolsko seme ob vsej severozapadni meji naše Jugoslavije.

Vendar pa naša pot še vedno ni povsem uglijena, kakor bi jo lahko pričakovali po zakonu. Mnogi cerkveni krogi, ne oziraje se na zakonite predpise, še vedno ovirajo z protigibanjem sokolsko — danes državno, posebno za te kraje važno — nacionalno gibanje. Kot obmejno sokolsko okrožje, smo zato Sokoli prvi poklicani braniti naše meje in širiti jugoslovenstvo med narodom.

Mursko sokolsko okrožje zavzema ozemlje severnega in zapadnega dela Slovenskih gor. Mursko polje, vse Prekmurje (tkzv. Slov. Krajina) in del Medjimurja ter števil 9 društev, in sicer: Ljutomer, Gornja Radgona, Murska Sobota, Križevci pri Ljutomeru, Dolnja Lendava, Beltinci, Sv. Jurj ob Ščavnici, Veržej in Salovci. Po pripadnosti je 75% članstva iz kmetijskih vrst, kar ustvarja v okrožju tip kmetijskega Sokola; ostalih 25% je razdeljenih med uradništvo ter posamezne obrti.

Župno starišinstvo je imenovalo sledečo okrožno upravo: okrožni načelnik(ica) br. Ljubje Franjo (Ljutomer) in s. Sket Ivanka (Beltinci), načelnik(ica) br. Ciril Hočevar (Murska Sobota) in s. Gruden Danica (Križevci), poročevalec in okrožni prosvetar pisec teh vrst (Križevci), tajnik in zapisnikar br. Slavko Stopar (Ljutomer) in vsi društveni načelniki(ice).

Sedež okrožja je zibelka sokolskega gibanja v M. S. O. — Ljutomer, kjer se vrše vsako četrtletje redne seje. Prva seja po rekonstrukciji se je vršila 4. maja t. l., na kateri se je določil program teh. dela za leto in datumi nastopov društev. Vzporedno s tehničnim programom je okrožje imelo 2 okr. prosv. zbora (25. III. in 4. V. t. l.) pod piščevim vodstvom in prisotnosti žup. prosv. br. Ruperta Lindnerja, na katerih se je uredilo še prosvetno delo na podlagi načrta P. O. M. S. Z. — za Mursko sok. okrožje.

V zgornjih vrsticah sem se dotaknil bolj zunanjih faktov. V naslednjih pa se hočem dotakniti podrobnega in pranjeja dela v posameznih društvih. Delovanje (številke in drugo) sem posnel iz posameznih poslanih mesečnih izveštajev v juniju, le od manjkajočih društev sem vzel iz maja, in to za: Ljutomer, Mursko Soboto, Beltince in D. Lendavo.

I. Ljutomer je najstarejše sokolsko društvo okrožja, ustanovljeno leta 1903. Kot Murski Sokol po pokojnem br. Chloupeku in Jošku Rajhu. Nekdaj nemčursko gnezdo, je s Sokolom dobilo čisto slovensko lice in danes je Ljutomer, metropola Slov. gor. žarišče vsega kulturnega in prosvetnega in nacionalnega gibanja. Društvo si je postavilo svoj lep hram, ponos naše Prlekije in Mur. polja v letu

1928., odkar se v njem zbirajo marljivo sokolski delavci v telovadnici in številnih odsekih. Danes šteje sokolska družina 34 telovadcev, 26 telovadič, 34 moških in 36 ženskih naraščajnikov, 73 moške in 31 ženske dece, 21 starejših članov ter 135 netelov. članstva, skupaj 319 vpisanih. V telovadnem oziru so uspehi prav lepi, tako da nič ne ostajajo za velikomestnimi društvimi, kar je društvo pokazalo na župni tekmi v Murski Soboti in kasneje v Beogradu ter 15. junija t. l. na letnem telovadnem nastupu. Poleg dobrega telovadnega zbora je mnogo pripomogel k takim uspehom br. Ljubje Franjo kot društveni načelnik in s. načelnica Minka Severjeva. Enako zadovoljivo uspeva prosvetno delo pod prosvetarstvom br. Frana Karbaša, kjer naj poleg rednih sestankov in predavanj omenim marljivo dramsko uestvovanje pod predsedstvom br. dr. Stojana, ki je na dostojni višini slov. diletantizma. Uspeh je celo poskus operete »Grófice Marice« in gotovo se bodo lotili še kakoga našega dela.

(Nastavice se).

ŽUPA SUŠAK-RIJEKA

SOKOLSKO DRUŠTVO RAB.

Po povratku iz Beograda, gde je nastopilo 35 naših vežbač(ica) raznih kategorija, dao se naš agilan brat načelnik marljivo na posao, da spremi jednu akademiju.

Dnevno i u svako doba: u rano jutro, popodne i na večer smenjivali se vežbači od dece do starih, da se sprema za nastup.

Mnogi su s čuđenjem posmatrali brata Bačića, gde on za vreme prekida svog fizičkog rada po nekoliko sati dnevno izučava braću. Trebalo je, jer će kod priredbe biti prisutno mnogo stranog sveta. Zato je valjalo biti dobro spreman.

Trud mu nije bio uzaludan, što se videlo na akademiji priredenoj u velikom vrtu »Hotel Praha« 27. jula, gde se nije više moglo dobiti ni malo mesta.

Nastupile su naraštajke vežbom s kopljanja. Drugu tačku izveli su članovi i članice s kombiniranim beogradskim vežbama članova(ica). Naraštajci s vežbom »Jadransko more«, onda pomladak s puškama i zadnjom tačkom naraštajci s karabinkama.

Pod pratnjom glazbe sve su vežbe bile najtočnije izvedene, što im je priznato dugotrajnim pleskanjem svih prisutnih i laskavim pohvalama bratu Bačiću mnogih čeških i naših Sokola, koji se nalaze ovdje na ladanju.

Osobito se svih dojmilo lepo izvodene slike »Jadransko more« te se sve orilo od uskliku i pleskanja, kad su pod raznobojnim snopovima zraka s reflektora u zadnjem taktu razvijena jedra s natpisom »Čuvajmo naš Jadran!«

Bratu načelniku Bačiću srdačno je zahvalio starišina brat Machar, ali je našem Bačiću i »hvala« prešla, jer za njegov svagdašnji trud što ga ulaže već kroz više godina, on odgovara, da radi samo svoju sokolsku dužnost. Za 24. aug. sprema već drugu akademiju s novim tačkama.

Materijalan uspeh akademije bio je odličan.

Sokolsko društvo Rab može biti ponosno sa svojim načelnikom.

O. J.

ŽUPA ZAGREB

SOKOLSKO DRUŠTVO BREGANA.

Sokolsko društvo u Bregani priređuje dne 7. septembra o. g. svoju godišnju javnu vežbu sa vrtnom zabavom, tombolom itd. pa se pozivaju sva bratska susedna društva, da toj priredbi u što većem broju prisustvuju. Ujedno molimo braću načelnike i sestre načelnice, da nam i oni pomognu kod javnog nastupa sa što više vežbača. Članstvo, koje bi već preposdne stiglo, može učiniti mali izlet na grad Mokrice, 15 časa od Bregane. — Zdravo!

MALI OGLASI

Oglase prima po naplati uprave Sokolskog Glasnika u Ljubljani, Narodni dom. Svaka reč pri svakom objavljivanju 50 para, najmanji iznos 5 Din

REUMATIZAM

Ischias, ukočenost žila, koštobolja, zubobolja, glavobolja itd. Iječi najsigurnije »ANTIRHEUMIN«, koji je kroz kratko doba stekao bezbroj priznanja. Cijena orig. flaši 35 Din, a pokusnoj 18 Din.

FERRALBUMIN

je izvanredno sredstvo proti malokrvnosti, općoj slabosti, pomanjkanju teka itd. Cijena orig. flaši 35 Din. Oba lijeka dobivaju se u apotekama ili kod proizvađača: Mr. A. Mrku-

šića, apotekara — Konjic (Hercegovina), koji šalje franko pouzrećem 3 orig. flaše za 105 Din, a 1 za 40 Din. Pokusne 3 flaše »Antirheumina« za 65 Din, a 1 za 25 Din. — (U inostranstvo šalje franko 6 orig. flaša za 300 Din, a 6 pokusnih »ANTIRHEUMINA« za 160 Din, doznatičavi unapred novac).

Tko oglašuje, taj napreduje!

Vojni kapelnik u penziji, traži namještenje kao kapelnik u Sokolskoj muzici. Ponude na Upravu lista.

Preporučamo tvrtke, koje oglašuju u Sok. Glasniku!

Ljubljanski velesejem

31. avgusta do 15. septembra 1930.

Velika gospodarska in kulturna razstava

Šumarstvo, lovstvo, lesna industrija in obrt. Stroji in orodje za obdelovanje lesa. Prva državna razstava lovskih psov 21. avgusta 1930

Misijonska etnološka razstava. Pohišto. Higijenska razstava. Industrijski in obrtni izdelki itd.

Ogromna razstava obsega 40.000 m² prostora. 8. septembra 1930. nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev. Na železničnih postojankah. — Legitimacija Din 20 — dobe se pri bankah, biljetarnah, tuksoprometnih ustanovah, trgovskih in strokovnih organizacijah, ter vseh večjih postajnih blagajnah Dravske banovine.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA

BRANKO PALČIČ**CENTRALA ZAGREB**

ULICA KRALJICE Marije 6

Dobavljač Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

Brzjavni naslov: Trikotaja Zagreb
Telefon br. 26-77FILIJALA BEOGRAD
Balkanska 28, Hotel Prag
Izvozna banka, pasaz
Izrađujem sve vrste sokolskih potrepština za javni i izletni nastup članova, članice i dece tačno po propisu SKJ. Nadalje preporučam se braci za izradbu najmodernijih civilnih odjeća, koja po najnovijem krojizrađuju u vlastitoj radionici.Obaveštavam braću Sokole, da **bojadišem** (barvam) platno, žuticu i gradel na druk u svim bojama (barvama) i na glatko u svim bojama.**Bojadisanje** (barvanje) stoji po 1 m duljine a 0-80 m širine samo Din 2-50. Na taj način dolaze mušterije do jeftinije robe (po metru i Din i više), nego da kupuju gotovu robu. Pošiljku od preko 500 m prima naručilac franko. Sve ostale upute mogu se dobiti kod mene.

Preporuča se svima Sokolima i Sokolicama

Ljudevit Wächtersbach, Čakovec
bojadisar (barvarija)**„Kavana Medulić“, Zagreb, Ilica 59**Elegantna i najmodernije uređena kavana.
Svi domaći i inostrani časopisi.
Iz kavana vozi **lift** u prvi sprat, gde se nalazi najveća **DVORANA BILJARA** sa osam biljara i separirane igraonice.
Vino i pivo na čaše.

Sastajalište Sokola!

Vlasnik: **Ćiril Tratnik**

Priporočamo vsem sokolskim društvom

GALERIJO NAŠIH MOŽ

1. Trubar	8. Gregorčič	15. Gangl
2. Vodnik	9. Aškerc	16. Parma
3. Slomšek	10. Tavčar	17. Župančič
4. Prešeren	11. Levce	18. Kersnik
5. Levstik	12. Erjavec	19. Maister
6. Stritar	13. Jenko	20. Finžgar
7. Jurčič	14. Cankar	21. Strossmayer

Velikost: 61,5 x 47,5 cm Cena slike Din 10-—

Naručila sprejema

UČITELJSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Telefon štev. 3397

Mesne konzerve in mesne izdelke
najfinejše kakovosti dobavlja vsako količino**F. Slamič**

LJUBLJANA

Gospodstvena c. 6

Tvornica mesnih izdelkov
in konzerv / Za izlete in potovanja najprikladnejši provijant
Za sokolska društva tvorničke cene / Brzjavni: Slamič Ljubljana
Telefon: 29-73 / Cene ugodne!**PETER ŽITNIK**

SPLOŠNO KLEPARSTVO

instalacija strelovodov

našega sistema in krlje

lesnecementnih stih.

LJUBLJANA

AMBOŽEV TRG ŠT. 9

Iv. Brunič & Fr. Rebernik

pleskarja in ličarja

se tople priporočata vsem

cenj. naročnikom. — Delo

solidno! — Cene zmerne!

Ljubljana, Kotnikova ulica

KLISEJE

vseh vrst po foto-
grafijah ali rizbah
izvršuje za vsakove-
sten tisk najsolidneje

KLISARNA ST. DEU

LJUBLJANA-DALMATINOVA

Priporoča se najstarejša
slovenska pleskarska, ličar-
ska, sobo- in črkoslikarska
delavnica**IVAN BRICELJ**

LJUBLJANA, Dunajska cesta 16

Strokovna izvršitev telovadnega

orodja. Delo solidno, cene zmerne

Zajtrkovalnica **AL. ŠČURK**

Ljubljana, Dunajska cesta 12

priporoča vedno sveže de-
likatesne izdelke ter prist-
na domača in tuja vina.**Mestna hranilnica ljubljanska**

Ustanovljena 1.1889. / Gradska štedionica

TELEFON ŠTEV. 2016 * POŠTNI ČEK 10.533

Ljubljana, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 425 milijonov dinarjev.

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun in sicer
proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge
proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje moguće obresti.
Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je veče kot
kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja
še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi
tega nalagajo pri njej sodišča denar nedolžnih, župnijski uradi cerkveni
in občinski denar. — Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje
prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.**Fotograf. atelier „VIKTOR“**

LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 4

(nasproti Narodni tiskarni)

izvršuje moderne portrete, povečave in reprodukcije po
vsaki sliki, skupine, slike za legitimacije itd.
Prvovrstno delo. — Zmerne cene.**Specialna mehanična delavnica**za popravila pisarniških strojev, re-
gistriranih blagajn, foto, gramofonov
in naličnih peres. — Priporoča se**LUD. BARAGA ♦ LJUBLJANA**

ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 6

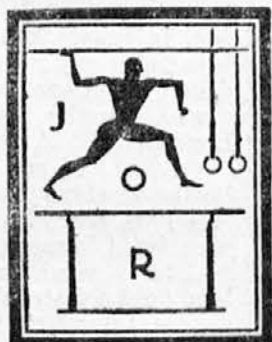
Telefon 29-80 Telefon 29-80

Tvornica gimnastičkih i
sportskih sprava**J. Oražem**

Ribnica, Dolenjsko

OSNOVANA 1881. GOD.

izrađuje sve sokolske vežbače
sprave, opreme čistavih dru-
štvenih i školskih vežbaona,
sportske potrepštine za laku
atletiku, sprave za letna vež-
bališta, kupališta i bašče lju-
ljanke, sprave za decu itd.
Izrada savršena i elegantna,
poslužba najsolidnija, cene naj-
umerenije. — Ilustrovani cenik besplatno.**Knjigarna
učiteljske
tiskarne**

naznanja

otvoritev preurejenih

poslovnih prostorov

in se priporoča pripadnikom

sokolske organizacije za obisk

Račun pošt. hranilnice 10.761 / Telefon 33-97

Prodaja tehničkih proizvoda • društvo s o. j.

„HAMAG“

LJUBLJANA

KNAFLJEVA ULICA BR. 4

Geodetski instrumenti i pomagala

sviju vrsti.

TRGOVAČKA TISKARA

G. KRALJETA**SUSAŠ**

STROSSMAYEROVA

ULICA br. 7

UTEMELJENA

GODINE 1893

izvadjaju svakovrsne tiskarske

radnje brzo, čisto i jeftino.

BRZOJAVI:

KR. LJE. A.

SUSAŠ

Restauracija VAROŠKA PIVNICA

ZAGREB, GAJEVA ULICA 9

Poznata stara zagrebačka gostionica u sredini grada.

Domaća kuhinja, prvorazredna vina i najbolje pivo.

Na raznju pečeni janjci, odojci, race itd.

Velika letna senasta bašta.

Svake subote i nedelje koncertat vojne glazbe.

Sastajalište Sokola!

Cene umerene!

Vlasnik: **Ćiril Tratnik****P. M. Petrović**

Trgovina porculana i stakla

Sušak, Strossmayerova 8

NOVI CIJENIK šalje badava tvornica tambura

Tambura STJEPAN M. GILG, Sisak br. 80 (Hrvatska)

ŠTAMPILJE

PEČATNJAKI

ETIKETE ITD.

Solidno, tačno, jeftino kod

SITAR & SVETEK

Ljubljana, Sv. Petrac. 18

DEŽNIKE IN SOLNČNIKE

v največji izbiri priporoča po niskih cenah

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 13

Posojilnica v Mariboru

Ustanovljena leta 1882. • r. z. z o. p. • Telefon štev. 108

Narodni domSprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje
z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 mesece po 7%.
Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih
vlog nad Din 80,000,000—, rezervnih zakladov nad Din 5,000,000—.**JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI**

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokol-
ske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje
su potrebne za izvajanje programa i za postignuće
ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspacava tiskarnice,
knjige i brosure sokolsko-programatskog, uzgojnog i
propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke,
legitimacije i muzikalije.

Komisijska prodaja odora sviju kategorija.

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
Zahtevajte cenik!**MEDIĆ-ZANKL**

TVORNICE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV, D. Z. O. Z.

CENTRALA V LJUBLJANI — LASTNIK FRANJO MEDIĆ

TVORNICE: LJUBLJANA-MEDVODE

PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA MARIBOR — NOVI SAD

LASTNI DOMAĆI PROIZVODI:

Laneno olje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in oljnatih barv. Kemično
čiste in kemično olepšane kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in
barvnih tonov, čopičev, steklarskega kleja itd. znamke „MERAKL“
za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo.

CENE UMERJENE. ★ TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

Semena

za polje in vrt nudi

SEVER & KOMP.

LJUBLJANA

Zahtevajte ponudbo!